GAZETA POMORSKA

10 GR.

Nr. 78 AB 76 | Piątek, 16 września 1938 | Rok 1

Aleksandrów Kujawski, Brodnica, Bydgoszcz, Chełmno, Chojnice, Gdańsk, Gdynia, Grudziądz, Inowrocław, Kartuzy, Kościerzyna, Lipno — — — Nowe-Miasto, Rypin, Sępolno, Starogard, Świecie, Szubin, Tczew, Toruń, Tuchola, Wąbrzeźno, Wejherowo, Wyrzysk — —

Historyczny lot w obronie pokoju
z Londynu do Berchtesgaden

W środę na skutek silnego zaostrzenia się sytuacji w republice Czechosłowackiej, która groziła wybuchem otwartego powstania zbrojnego Niemców sudeckich przeciw władzom praskim, premier Anglii zdecydował się na krok stanowczy — osobistą rozmowę z Hitlerem dla „znalezienia pokojowego rozwiązania sprawy“.

Po posiedzeniu gabinetu brytyjskiego, premier Chamberlain wysłał do kanclerza Hitlera depeszę w której „Z uwagi na coraz bardziej krytyczną sytuację, proponuje swój natychmiastowy przyjazd dla podjęcia próby znalezienia pokojowego rozwiązania sprawy“.

Hitler odpowiedział, że gotów jest spotkać się z Chamberlainem w czwartek, wobec czego premier brytyjski zdecydował się wystartować wczoraj rano z Londynu do Monachium, a następnie do Berchtesgaden.

Premier Chamberlain wystartował do swego historycznego lotu do Niemiec z lotniska w Heston o godz. 8 min. 35.

Premierowi towarzyszą Sir Horace Wilson i William Strang. Ponieważ premier nie zna niemieckiego, a kanclerz Hitler angielskiego, tłumaczem będzie ze strony brytyjskiej Strang.

Podróż swą do Niemiec odbył premier na samolocie British Airways.

Na lotnisku Monachium premier Chamberlain wylądował o godz. 12.30.

Owacyjne powitanie premiera W. Brytanii w Niemczech

MONACHIUM (PAT). Na powitanie premier Chamberlaina wywieszono na lotnisku w Oberwiesenfeld flagę brytyjską i flagę ze swastyką. Na lotnisku zgromadziły się liczne tłumy. Premiera brytyjskiego po wyjściu z samolotu powitali ambasador Henderson, a następnie minister spraw zagr. Rzeszy Ribbentrop, który wymienił z Chamberlainem serdeczny uścisk dłoni. Wśród ożywionej rozmowy, uśmiechając się, premier Chamberlain w towarzystwie ministra Ribbentropa i ambasadora Hendersona opuścił lotnisko, udając się do samochodu, którym odjechał na dworzec kolejowy. Zgromadzona na ulicach ludność wznosiła okrzyki na cześć Chamberlaina.

Po przybyciu na dworzec, ozdobiony flagami i wieńcami wawrzynowymi, premier brytyjski udał się do salonów recepcyjnych, gdzie powitał go minister stanu, gauleiter Adolf Wagner, który wraz z ministrem Ribbentropem odprowadził go do oczekującego specjalnego pociągu kanclerza Rzeszy.

W chwili odejścia pociągu publiczność obecna na dworcu zgotowała premierowi brytyjskiemu burzliwą owację.

Do Berchtesgaden przybył pociąg z premierem krótko przed godziną 16. Premiera powitali tu szef kancelarii prezydialnej kanclerza Hitlera dr. Meissner oraz szef adiutantury sił zbrojnych mjr. Schmund.

Po krótkim pobycie w Grand-Hotelu udał się premier Chamberlain w towarzystwie dr. Meissnera i mjr. Schmundta do rezydencji kanclerza Hitlera.

Premier Chamberlain w rezydencji kanclerza Hitlera

BERCHTESGADEN. Premier Chamberlain przybył o godz. 16.55 samochodem kanclerza Hitlera do rezydencji kanclerskiej.

Kanclerz Hitler powitał swego gościa na progu domu. Przed rezydencją ustawiona była kompania honorowa straży przybocznej.

Po przywitaniu się z kanclerzem Hitlerem wszedł premier Chamberlain na zaproszenie kanclerza do hall'u rezydencji, gdzie zasiadł wraz z towarzyszącymi mu osobami do herbaty.

Depesze gratulacyjne ze wszystkich stron świata

LONDYN. Wiadomość o locie premiera Chamberlaina do kanclerza Hitlera, wywołała wielkie wrażenie nie tylko w Londynie, ale i we wszystkich dominiach brytyjskich. Premier otrzymał depesze gratulacyjne ze wszystkich stron świata.

Zbrojne powstanie w Czechosłowacji

PRAGA. Radiostacja czechosłowacka ogłosiła przegląd sytuacji wewnętrznej w państwie, w którym zostało stwierdzone, że ostatnie incydenty na obszarach sudeckich przybrały **charakter otwartego powstania.** Komunikat stwierdza, że między policją, żandarmerią i wojskiem w wielu miejscowościach doszło do krwawych starć z powstańcami, uzbrojonymi w karabiny, granaty ręczne i karabiny maszynowe.

Komunikat twierdzi, że ogniska powstania z wyjątkiem jednego zostały opanowane. Liczba ofiar zajść wynosi **23 zabitych i 75 rannych.**

W końcu komunikat stwierdza, że duch powstania nie został jeszcze stłumiony, a rząd z uwagą śledzi rozwój wypadków i przedsiębierze kroki, mające zapobiec rozszerzeniu się powstania.

Oficjalny komunikat praski podaje liczbę zabitych na 23, natomiast według obliczeń porannej prasy berlińskiej w zajściach sudeckich w ciągu ostatnich 4 dni zginęło 76 osób, rannych jest ponad 600.

Rozwiązanie parlamentu czechosłowackiego

PRAGA. Wczoraj wieczorem ogłoszony został dekret o rozwiązaniu parlamentu czechosłowackiego z dn. 16 września b. r.

Panika w Słowacji

BRATYSŁAWA. Zarządzenie, wzywające ludność do uzupełnienia zapasów żywności, wywołało na terenie Słowacji nastroje paniczne. Nastroje te potęguje jeszcze działalność spekulantów walutowych, którzy masowo wywożą pieniądze za granicę.

W tych dniach policja wpadła na trop wielkiej afery walutowej w Koszycach, a ostatnio ujęła w Bratysławie dwie szajki przemytników walutowych w chwili, gdy usiłowały przemycić przez granicę w samochodach znaczne sumy, w jednym wypadku pół miliona, w drugim 400.000 kc. Sprawcami są znani obywateli miasta Bratysławy z tytułami akademickimi.

Szturm na siedzibę Niemców w Chebie

BERLIN. Niemieckie biuro informacyjne donosi z Eger, że w środę wieczorem doszło tam do poważnych zajść. Policja czeska przy pomocy samochodów pancernych usiłowała dokonać rewizji w hotelu Victoria, gdzie obecnie znajduje się główna siedziba partii niemiecko-sudeckiej. Straż sudecka przeciwstawiła się wkroczeniu policji czeskiej, która wówczas otworzyła ogień na gmach hotelu, przy czym od rykoszetu zabity został agent policji. Po chwili policja wtargnęła do domu i obsadziła wszystkie pokoje. Agenci policji szukali przede wszystkim broni ukrytej, znaleźli jednak tylko starą dubeltówkę. Następnie policja wtargnęła również siłą do biur partii niemiecko-sudeckiej, znajdującej się w hotelu Wenzel nawprost dworca. Zabity został przy tym funkcjonariusz partii sudeckiej. W późnych godzinach wieczornych biura partii obsadzone były jeszcze przez policję.

Stronnictwo Narodowe poza nawiasem życia narodowego
Jak zwykle nie zdolni do żadnego działania

Decyzja zarządu Stronnictwa Narodowego o nie braniu udziału w wyborach nie mogła być dla nikogo niespodzianką. Dopóki jeszcze stronnictwo to posiadało w swych przybudówkach organizacje młodzieżowe, dawało ono pozory życia, które ostatecznie zanikły wraz z wstąpieniem młodzieży do organizacyj narodowo-radykalnych i Zw. Młodej Polski.

Sobkostwo Stronnictwa Narodowego ujawniło się w tej decyzji w całej pełni. Dzisiaj, gdy solidarność narodowa jest warunkiem mocy każdego państwa, gdy na wybory w Polsce Europa spogląda jako na rewię sił wewnętrznych Rzeczypospolitej, endecja tradycyjnym zwyczajem usuwa się dobrowolnie z polskiej rzeczywistości narodowej.

Prawdopodobnie tegoroczna absencja wyborcza Stronnictwa Narodowego będzie już początkiem końca endecji. Opinia publiczna zdaje bowiem sobie sprawę ze szczególnej wagi obecnych wyborów i nie ulega wątpliwości, że społeczeństwo nasze potrafi dostatecznie wyraźnie zamanifestować swą siłę i zwartość tak, jak potrafiło ją manifestować zawsze w dniach przełomowych.

A Stronnictwo Narodowe pozostanie w tych dniach przełomowych poza nawiasem narodowej rzeczywistości tak, jak poza nawiasem pozostać musi bierność, marazm i niedołęstwo.

„Chcemy powrócić do Rzeszy“
Odezwa Henleina

EGER. Przewódca Niemców sudeckich Henlein wydał proklamację, w której „świadomy przyjętej odpowiedzialności“ stwierdza „wobec całego świata, że system prześladowań stosowany przez naród czeski przy pomocy karabinów maszynowych, samochodów pancernych i czołgów w stosunku do bezbronnych Niemców sudeckich osiągnął punkt kulminacyjny“.

„Chcemy żyć jako wolni Niemcy. Chcemy mieć znowu pokój i pracę w naszej ojczyźnie. Chcemy powrócić do Rzeszy. Boże, błogosław nam w walce o słuszną sprawę“.

Niemcy uciekają w popłochu z Czechosłowacji

BERLIN. Niemieckie biuro informacyjne donosi, że w środę wieczorem pod Baerenstein 800 Niemców sudeckich, w tym wielu kobiet i dzieci, przekroczyło granice, chroniąc się na terenie Rzeszy. W Oberwiesenthal zgłosiło się ponad 100 uciekinierów.

Triumf polskich balonów

patrz str. 5

Pierwszy lot w życiu 70-letniego premiera brytyjskiego

LONDYN. Inicjatywa premiera Chamberlaina wyjazdu do kanclerza Hitlera znalazła entuzjastyczne poparcie całej prasy angielskiej. Krok Chamberlaina spotkać się miał nie tylko z jednomyślnym gorącym poparciem całego gabinetu, ale również przewódców Labour Party.

Dzienniki ujawniają interesujący szczegół, że Chamberlain nigdy przed tym podróży powietrznej nie odbywał i że będzie to jego pierwszy lot w życiu. Prasa nazywa ten lot najbardziej historycznym i dramatycznym i pisze, że w 70-tym roku życia Chamberlain decyduje się na swój pierwszy lot, aby zabezpieczyć Europie pokój.

Premier brytyjski ma przenocować w Berchtesgaden w Grand Hotelu, gdzie zamówiono dla niego pokoje. Do dyspozycji jego oddano t. zw. apartamenty królewskie, t. zn. trzy pokoje, w których zazwyczaj mieszka, przybywając do Berchtesgaden, małżonka b. cesarza Wilhelma II Hermina.

Od przebiegu rozmów zależeć będzie, czy Chamberlain odjedzie w piątek, czy też później. Gdyby premier brytyjski powrócił do Londynu w piątek, to w sobotę odbyło by się posiedzenie gabinetu, na którym premier złożyłby swym kolegom sprawozdanie z przebiegu wizyty.

Interesująca jest opinia „Times", który przewiduje, że wynik rozmów Chamberlaina z kanclerzem Hitlerem nie będzie kompletnym rozwiązaniem zagadnienia, lecz raczej wznowieniem przerwanych rokowań. Jednakże Chamberlain nie podejmowałby swej podróży, gdyby nie widział conajmniej pewnych widoków porozumienia. W zasadzie impas rokowań w Pradze nie jest — zdaniem „Times" — ostateczny. Myśl spotkania z kanclerzem Hitlerem — według „Times", rzucona być miała przez premiera Daladier, który we wtorek wieczorem w rozmowie telefonicznej z Chamberlainem zasugerować miał taki krok, proponując jakoby, aby obaj polecieli do kanclerza. Chamberlain wyrazić miał pewne zastrzeżenia co do udziału Daladier, wysuwając argument, że prawdopodobnie kanclerz postawiłby za warunek udział w rozmowie Mussoliniego.

W końcu „Times" podkreśla, że Chamberlain udaje się do kanclerza z pełną aprobatą Francji.

Anglia rzuca na szalę wypadków całą swą powagę państwową

Heroiczna decyzja premiera Anglii — pisze „Kurjer Czerw." — by porozumieć się bezpośrednio z kanclerzem Hitlerem, została powzięta w obliczu rzeczywistego niebezpieczeństwa, zagrażającego pokojowi Europy.

Premier angielski odłożył na bok wszelkie względy etykiety międzynarodowej, tak skrupulatnie przestrzeganej w innych okolicznościach przez reprezentantów wielkości Anglii i tradycyjnej „dumy Albionu".

Decyzja premiera Anglii oznacza, że W. Brytania nie zajmuje obecnie tej chwiejnej i niezdecydowanej pozycji, jaką zajmowała w r. 1914 w chwili wybuchu wojny europejskiej.

Przeciwnie, premier Anglii śmiałym gestem rzuca na szalę wypadków całą powagę państwową Wielkiej Brytanii.

List otwarty Mussoliniego do lorda Runcimana

„Państwo czechosłowackie jest monstrualną fikcją"

MEDIOLAN. Pod tytułem „List do Runcimana" „Popolo d'Italia" zamieszcza artykuł wstępny, który, aczkolwiek napisany przed inicjatywą Chamberlaina, posiada doniosłe znaczenie. Autor artykułu pisze, że lord Runciman powinien był już przekonać się, że nie istnieje ani naród czechosłowacki ani państwo czechosłowackie. W Wersalu powinno by się stworzyć Czechy — nazwa historyczna — z jednolitą ludnością czeską, jednakże stworzono państwo sztuczne, dając mu od samego urodzenia elementy jego słabości i rozkładu.

Następnie autor artykułu radzi lordowi Runcimanowi, aby zaproponował Beneszowi plebiscyt nie tylko dla Niemców sudeckich, lecz **i dla wszystkich narodowości,** które tego zażądają. W. Brytania zastanowi się wielokrotnie, zanim przystąpi do wojny tylko dla ochrony państwa, będącego monstrualną fikcją. Hitler troszczy się tylko o 3 i pół miliona Niemców. Nikt nie może mu odmówić tego prawa.

Artykuł ten jest przypisywany ogólnie Mussoliniemu

Mobilizacja 2 roczników w Czechosłowacji

Dezercja kilku tysięcy Niemców

MOR. OSTRAWA. Od wtorku południa powołuje się na terenie Śląska Cieszyńskiego rezerwistów na nadzwyczajne ćwiczenia. Wezwania obejmują około dwóch roczników oraz specjalistów broni technicznych.

Nakazy stawienia się w koszarach macierzystego pułku są natychmiastowe. We wszystkich gminach śląskich wezwania doręcza policja i żandarmeria, która przewozi natychmiast powołanych wprost na stacje kolejowe. W wielu wypadkach nie pozostawia się czasu na pożegnanie z rodziną i zlikwidowanie spraw osobistych.

Z terenu powiatów pogranicznych donoszą, że Niemcy, którzy w liczbie kilku tysięcy otrzymali wezwanie na ćwiczenia, nie zgłaszają się w swoich formacjach.

Wymowa tytułów

BERLIN. Prasa niemiecka w wymownych tytułach żąda natychmiastowego cofnięcia stanu wyjątkowego w Czechosłowacji i rychłego uwzględnienia prawa samostanowienia Niemców sudeckich. Z łamów prasy niemieckiej padać przy tym zaczyna coraz wyraźniej słowo **„plebiscyt"** i **„Powrót Sudetów do Rzeszy".**

„Skończyć z krwawym stanem wyjątkowym" — „Co godzina nowe ofiary śmierci" — „Samostanowienie, a nie stan wyjątkowy".

„Praga odpowiada masowym terrorem" — „Samochody pancerne pędzą przez ulice miast sudeckich — Czy to ma być odpowiedź Benesza" — itd.

Szef OZN. gen. Skwarczyński przybędzie do Włocławka

na zjazd członków Obozu

W październiku r. b. odbędzie się we Włocławku zjazd członków Obozu Zjednoczenia Narodowego Obwodów Włocławek-miasto i powiat oraz czterech przyległych powiatów.

Na zjazd zapowiedzieli swój udział Szef Obozu gen. Skwarczyński, Szef Sztabu O. Z. N. płk. dypl. Wenda Zygmunt, oraz poseł Tomaszkiewicz Leopold.

Szkoła czeska zamiast polskiej

MOR. OSTRAWA (PAT). Rada miejska Karwiny zdecydowała rozpocząć budowę nowej czeskiej szkoły przemysłowej.

Decyzja ta zapadła wbrew protestowi polskich radnych, którzy wychodzą z założenia, że za pieniądze, płacone gminie przez polską większość mieszkańców Karwiny, powinna powstać przede wszystkim szkoła polska.

Protest bloku polskiego nie został dotychczas załatwiony przez władze nadzorcze.

Z palestyńskiego kotła

Mina pod autobusem rozszarpała 10 Arabów

JEROZOLIMA (PAT). W pobliżu Ramleh zastrzelono znanego lekarza chorób nerwowych dr. Abrahama Rosenthala z Jerozolimy. Dr. Rosenthal został śmiertelnie trafiony na szosie w czasie, gdy prowadził swój samochód.

LONDYN. Po dwóch dniach względnego spokoju w Palestynie środa znów obfitowała w krwawe incydenty, w których kilkanaście osób poniosło śmierć. Na drodze, ciągnącej się wzdłuż północnej granicy Palestyny, podłożono pod autobus arabski minę. Wskutek wybuchu 10 Arabów poniosło śmierć, a 10 zostało rannych.

W nocy banda arabska napadła na posterunek policji w Betleem. Z Jerozolimy wysłano do Betleem posiłki wojska i policji. W Jaffie ciężko ranny został policjant brytyjski. W północnej dzielnicy Jerozolimy zabitych zostało 2 Arabów.

Poprawa w stanie zdrowia premiera Goeringa

BERLIN. Lekarze, pod których opieką znajduje się premier feldmarszałek Goering, wydali w sprawie stanu jego zdrowia następujące orzeczenie: W procesie zapalnym chorej nogi nastąpiła znaczna poprawa, temperatura zaś, wysoka na początku choroby, znacznie opadła.

Polskie samoloty w stolicy Danii

KOPENHAGA. W środę na lotnisku w Kopenhadze odbyły się pokazy polskich samolotów sportowych. Lotnicy polscy doznali serdecznego przyjęcia. Dzięki nawiązanemu obecnie kontaktowi odwiedzą w roku przyszłym Kopenhagę i kilka miast prowincjonalnych dwa szybowce i trzy samoloty polskie. Ze strony duńskiej wyrażono życzenie wysłania do polskich szkół lotniczych dla wyszkolenia kilku lotników.

Lotnicy lecąc z Danii, wstąpili po drodze do Hamburga, gdzie podejmowani byli śniadaniem, po czym wystartowali do Hagi.

Pod Piotrkowem znaleziono talary kościuszkowskie

ŁÓDŹ (PAT). W czasie robót ziemnych pod Piotrkowem wykopali robotnicy skrzynkę, w której znajdowało się ok. 400 sztuk srebrnych monet, t. zw. talarów z wizerunkiem króla Stanisława Augusta, wybitych najprawdopodobniej za Tadeusza Kościuszki.

Stan pryszczycy w Polsce

WARSZAWA (PAT). Stan pryszczycy w Polsce w okresie od 23 sierpnia do 4 września r. b. przedstawia się następująco:

Ogólna liczba miejscowości, dotkniętych pryszczycą wynosiła na początku tego okresu 9.384, z czego ubyło wskutek wygaśnięcia pryszczycy 1.763 ogniska, pozostało więc 7.621 miejscowości, objętych zarazą. Łączna ilość zagród zapowietrzonych wynosiła 100.473, wygasło 23.284 ogniska, pozostało 77.189.

Generalny komisarz wyborczy już urzęduje

WARSZAWA (PAT). Generalny komisarz wyborczy sędzia Giżycki objął w dniu wczorajszym urzędowanie.

Biuro generalnego komisarza wyborczego mieści się w gmachu prezydium Rady Ministrów.

Polskie zwycięstwo pod Wiedniem było aktem dziejowym

BRYTASŁAWA (PAT). Z okazji rocznicy odsieczy Wiednia, „Slovak" zamieścił obszerny artykuł, w którym, opisując ówczesną sytuację polityczną i przebieg walk pod Wiedniem, stwierdza, że wielkie zwycięstwo króla Jana Sobieskiego otwarło nowy okres w historii Europy i zadecydowało o przyszłych losach państwa tureckiego.

O dożywotnią prezydenturę dla Smetony

KOWNO (PAT). W Birżach odbyło się wielkie zebranie rolników, na którym wyrażono życzenie, aby obecny prezydent republiki Smetona wybrany został przy następnych wyborach dożywotnim prezydentem republiki litewskiej. Podobne życzenie wysunięto i na zebraniach w innych miejscowościach Litwy.

Duchowni ewangeliccy z Litwy jadą do Wilna

KOWNO (PAT). Z Litwy udaje się do Wilna na uroczystości w związku z inauguracją superintendenta kościoła ewangelicko-reformowanego prof. Kurnatowskiego, 15 księży kościoła ewangelicko-reformowanego z superintendentem generalnym prof. Jakubenasem i Marcinem Yjzast na czele.

Wizyta prezesa Rotary-Clubu w Kownie

KOWNO (PAT). Przybył tu prezes międzynarodowego Rotary Clubu George Hager.

Dożynki bułgarskie

SOFIA (PAT). Potrójne uroczystości, a mianowicie dzień św. Symeona, patrona Bułgarii, imieniny księcia następcy tronu oraz święto towarzystw rolniczych, zgromadziły w Sofii 12 tys. rolników z całego kraju. Po odprawieniu przez przewodniczącego świętego synodu uroczystego „Te Deum", utworzył się olbrzymi pochód, w którym wieśniacy nieśli płody ziemi bułgarskiej. Manifestacja miała przebieg bardzo podniosły.

Wiedeń w gorączce przygotowań „opl-g"

WIEDEŃ (PAT). Prace nad budową schronów przed atakami lotniczymi w Wiedniu postępują raźno naprzód. Na wielu domach wywieszono tablice z napisem **„schron piwniczny na 100 osób"** i t. d.

W związku z tym wydała policja wiedeńska nowe zarządzenia, rozszerzające znacznie dotychczasowe ustawy i środki ochrony przeciwlotniczej dla ludności cywilnej.

Austriacki zakon rycerzy rozwiązany

WIEDEŃ (PAT). W Austrii rozwiązane zostało stare i znane stowarzyszenie „Deutscher Ritten-Orden", do którego należało wielu arystokratów austriackich.

Państwowy monopol filmowy we Włoszech

Włoski dziennik urzędowy ogłasza dekret ustanawiający monopol państwowy na zakup, przywóz i rozdział filmów kinematograficznych pochodzenia zagranicznego. Zarządzenie to przewiduje specjalne traktowanie kontraktów kupna, przywozu i rozdziału filmów zagranicznych będących jeszcze w mocy.

Góra złota na angielskim transatlantyku

LONDYN. Brytyjski transatlantyk „Queen Mary", który odszedł do Stanów Zjednoczonych, zabrał rekordowy ładunek złota — 9 milionów funtów szterlingów (234 miln. zł), które, o ileby było czystym kruszcem, ważyłoby 40 ton, a ponieważ jest w stopie, waga jego jest znacznie większa.

Przegląd prasy

Po rozpisaniu nowych wyborów

„Ilustrowany Kuryer Codzienny" przytacza treść rozmowy, którą sprawozdawca dziennika przeprowadził — pisze „IKC" — z jedną z najbardziej miarodajnych osobistości w państwie:

„Rozmówca nasz scharakteryzował decyzję o rozwiązaniu Sejmu i Senatu jako bardzo wyraźny i mocny krok, wiodący do zgody narodowej.

Ze strony rządu — podkreślił nasz rozmówca z naciskiem — będzie uczynione wszystko, co jest w granicach ludzkiej możliwości, aby w akcie wyborczym do nowych ciał ustawodawczych wzięli udział wszyscy dobrzy obywatele, bez względu na to, po której stronie dotychczasowych „linij podziału" dotychczas się znajdowali."

Waga deklaracji norymberskiej kanclerza Rzeszy

Nawiązując do norymberskiej mowy kanclerza Hitlera, wyjaśniającej stanowisko Rzeszy wobec zasadniczych zagadnień politycznych, „Gazeta Polska" pisze:

„...Mocne podkreślenie przez kanclerza Hitlera wagi układu z Polską dla sprawy pokoju spotkało się ze zrozumiałym oddźwiękiem w opinii polskiej.

...Deklaracja norymberska, która nie jest pierwszym oświadczeniem kanclerza Hitlera o ostatecznym uznaniu niezmienności granicy polsko-niemieckiej, wprowadza układ z 1934 roku, jako jeden z podstawowych elementów bezpieczeństwa i pokoju, do systemu stabilizującego granicę Rzeszy Niemieckiej."

Siła realna

Z rozważań nad dziejami upadku systemu organizacji stosunków międzynarodowych, którego symbolem stała się Liga Narodów, „ABC" wysnuwa wniosek następujący:

„Jedno dzisiaj jest jasne. Gwarancją bytu i potęgi narodów nie są dziś świstki papieru, ale realna siła. Siła duchowa i materialna, połączone razem. Sto międzynarodowych aktów notarialnych, zaopatrzonych najlepszymi podpisami, znaczy mniej, niż korpus armii, popartej zaufaniem narodu."

Gotowość obronna i zaufanie narodu — pisze „ABC" — oto fundamenty siły.

Podręcznik Stalina o rewolucji światowej

W tych dniach w Moskwie ukazała się nowa książka, która niewątpliwie rzuca jaskrawe światło na rewolucyjne poczynania czerwonego państwa i Kominternu w całym świecie. Książka ta nosi tytuł: „Kurs historii wszechzwiązkowej partii komunistycznej". Ten nowy podręcznik komunizmu wydany został przez Centralny Komitet partii komunistycznej, a ton, w jakim dzienniki sowieckie wychwalają nowe dzieło, nie pozostawia żadnych wątpliwości, że autorem tej książki nie jest nikt inny, jak **sam Stalin.**

Ukazanie się książki Stalina wywołało istotną powódź artykułów we wszystkich dziennikach sowieckich. „Prawda" przedrukowuje codziennie poszczególne rozdziały stalinowskiego kursu komunistycznego dla spopularyzowania go w masach. W tym propagowaniu nowego dzieła Stalina biorą udział również wszystkie radiostacje sowieckie, które codziennie uszczęśliwiają swoich słuchaczy odczytywaniem w ciągu dwóch godzin dziennie „Historii partii komunistycznej".

Niedość na tym; naczelne władze partyjne zarządziły obowiązkową lekturę książki Stalina we wszystkich fabrykach i kolektywach rolnych. Odbywa się to w ten sposób, że robotnicy mają wysłuchiwać zbiorowego czytania książki Stalina codziennie w przerwach obiadowych lub też po ukończonej pracy.

Mimo woli nasuwa się pytanie, dlaczego Stalin uznał za konieczne wydać w chwili obecnej nowy podręcznik komunizmu i zaprzątnąć uwagę obywateli sowieckich „Kursem historii partii komunistycznej"? Przecież w ciągu 20 lat istnienia władzy sowieckiej, wiele książek tego rodzaju wydała akademia komunistyczna w Moskwie, sowieckie wydawnictwa państwowe, wydział propagandy partii komunistycznej, wydawnicza sekcja Kominternu i inne tego rodzaju organizacje.

Dwie przyczyny kryją się za kulisami wydawniczego pociągnięcia Stalina, do którego prasa sowiecka przywiązuje tak wielkie znaczenie, nazywając ukazanie się podręcznika komunizmu — **„wielkim wydarzeniem historycznym".**

Nie należy zapominać, że do ostatnich niemal miesięcy Stalin był zaabsorbowany walką ze swymi przeciwnikami z opozycji. Większość książek propagandowych o komuniźmie napisana została przez opozycjonistę Bucharina. Jego „abecadło komunizmu" stanowiło podstawę propagandy komunistycznej. Sam Stalin poza wspomnieniami natury osobistej, oraz artykułami o Leninie żadnego gruntownego dzieła o komuniźmie dotychczas nie napisał.

Po krwawej likwidacji przewódców opozycji przed Stalinem powstało zadanie kierowania propagandy komunistycznej na nowe tory. Dotychczasowe książki, popularyzujące komunizm w masach, wycofano, jako źródło fermentów ideologicznych, a na ich miejscu ukazał się obecnie nowy kurs historii parti komunistycznej.

Z drugiej strony Stalin w początku r. b. zaktualizował **hasło rewolucji światowej,** a z urzeczywistnieniem tego hasła powziął dalszy rozwój państwa sowieckiego i jego przyszłości. Nowy podręcznik komunizmu jest podręcznikiem rewolucji światowej. „Prawda" i „Izwiestia" piszą o tym wyraźnie twierdząc, że z tego podręcznika miliony uczyć się będą jak należy wzniecić rewolucję komunistyczną na całym świecie. W ten sposób wydanie stalinowskiego podręcznika komunizmu jest nowym etapem w rewolucyjnych planach czerwonego Kremla.

O czym się mówi:

Za kilka dni wyjaśni się stanowisko poszczególnych stronnictw politycznych w związku z wyborami. Dla niektórych z nich rozwiązanie Sejmu i Senatu jest spełnieniem jednego z naczelnych postulatów. Inne zaś zdają sobie sprawę, że absencja wyborcza w bieżącej sytuacji, gdzie solidarność narodowa musi górować nad wszystkim innym — byłaby grzechem śmiertelnym. Stronnictwo Narodowe obradować będzie w najbliższą niedzielę. Stronnictwo Ludowe w piątek, t. j. dzisiaj, Stronnictwo Pracy we wtorek, Polska Partia Socjalistyczna zaś w przyszłą sobotę.

•

Styl niektórych pism opozycyjnych naprawdę przekracza dopuszczalne granice przyzwoitości. Tak więc, naprzykład, wychodzące w Krakowie pismo ludowe na marginesie wyborów samorządowych czyni następującą uwagę:

Spodziewać się należy, że np. nauczycielstwo nie przyjmie już na siebie roli agentów, donosicieli, fałszerzy i sanacyjnych żandarmów, ale nie brak takich, co ich godnie zastąpią.

W ten sposób organ Stronnictwa Ludowego wywdzięcza się nauczycielstwu za ciężką i ofiarną pracę na wsi.

•

W manifestacji chłopskiej w Milówce, urządzonej dla uczczenia pamięci bohaterskich górali z r. 1655, a na pożytek agitacji Stronnictwa Ludowego wziął udział również generał Józef Haller, któremu ofiarowano godność ojca chrzestnego sztandaru miejscowego koła S. L. Na tym zjeździe wznoszono okrzyki na cześć Witosa i Hallera. Witos i Haller — to symbole gasnącego świata. Sądzimy, że gloryfikacja Witosa wespół z Hallerem niebardzo będzie smakować członkom Stronnictwa Pracy.

•

Brzydki przyczynek do obyczajów czeskich stanowi artykuł „Narodni Listy", poświęcony pamięci bohatera narodowego Słowacji ks. Andrzeja Hlinki:

„...jedyna zasługa tego prawdziwego, a z pewnością i nieszczęśliwego awanturnika jest, że zmarł właśnie w czasie, kiedy mógłby swemu krajowi wyrządzić jeszcze więcej szkód niż dotychczas."

Powszechne zrozumienie dla potrzeby odnowienia izb ustawodawczych

Bezpośrednio po rozwiązaniu Sejmu i Senatu zarządził P. Prezydent Rzplitej wybory do izb ustawodawczych i ustalił ich termin na listopad, tak, by nowe izby mogły rozpocząć zwyczajną sesję budżetową w przepisanym konstytucyjnie terminie, t. j. z początkiem grudnia.

Zarówno rozwiązanie Sejmu i Senatu, jak i zarządzenie nowych wyborów przyjęte zostały przez opinię publiczną z pełnym zrozumieniem i zadowoleniem. Szerokie warstwy społeczeństwa doceniły w pełni wagę motywacji, podanej przez Głowę Państwa w zarządzeniu z 13 b. m. Nie tylko bowiem w tych środowiskach, które podjęły apel Wodza Naczelnego o „skupienie sił moralnych i twórczych" w imię hasła „obrony Polski", ale również i we wszystkich niemal zespołach politycznych i społecznych w kraju — szerzył się od dawna ten właśnie pogląd, któremu dał wyraz P. Prezydent Rzplitej w swym zarządzeniu, że „istotne przemiany", zaszłe w naszym życiu wewnętrznym, a zarazem „doniosłe inicjatywy w dziedzinie stojących przed społeczeństwem zadań", wymagają odnowienia składu izb ustawodawczych, by mogły one dać „pełniejszy wyraz nurtujących w społeczeństwie prądów".

Taka potrzeba torowała sobie drogę w Polsce już od dłuższego czasu i znajdowała wyraz w uchwałach i oświadczeniach zbiorowych najrozmaitszego zabarwienia.

Z tego też wywodzi się, że z chwilą, gdy ukazało się zarządzenie Głowy Państwa, rozwiązujące izby ustawodawcze, przyjęte one zostało z nieukrywanym zadowoleniem, jako wyraz tych prądów, które istotnie już od dłuższego czasu nurtują w społeczeństwie.

Na pierwszym miejscu oczywiście postawić trzeba opinię czynników, które pierwsze stanęły na gruncie apelu Wodza Naczelnego, by w zmienionych od czasu poprzednich wyborów parlamentarnych nastrojach i prądach stworzyć nową bazę porozumiewawczą w społeczeństwie. Odezwa Obozu Zjednoczenia Narodowego, wydana w dniu rozwiązania parlamentu i rozpisania nowych wyborów, czyni zadość temu zrozumieniu nowych zadań, jakie czekają nasze izby ustawodawcze i powołania do nich „tych wszystkich, którzy chcą swe siły oddać w służbę Rzeczypospolitej".

Jednak również z szeregu enuncjacyj, które ukazały się bezpośrednio po akcie Głowy Państwa, a pochodzą z rozmaitych środowisk politycznych, przebija wyraźnie to zrozumienie i zadowolenie.

Więc czytamy — by rozpocząć od „lewa" — w oficjalnym organie PPS „Robotniku" przypomnienie, że już przed rokiem niemal — w listopadzie 1937 — delegacja partii socjalistycznej w swym memoriale, przedłożonym Głowie Państwa, z „całą powagą" stwierdziła to samo, co obecnie P. Prezydent użył jako motywu swego zarządzenia, t. j. że „Sejm obecny nie odzwierciadla nastrojów społeczeństwa" i, że „masy pracujące całej Polski zgłaszają swoje prawo do rozstrzygania o losach Ojczyzny". Wprawdzie Głowa Państwa nie powodowała się memoriałem PPS, ale PPS pisze to na swój rachunek.

Spotykamy się więc w organie t. zw. Frontu Morges, „Nowej Rzeczypospolitej" z poglądem, że „należy potraktować rozwiązanie Sejmu i Senatu z całą życzliwością, a nawet z dobrą wiarą, jako zwrot bezwzględnie dodatni", gdyż „stać się on może przełomowym w obecnej sytuacji politycznej i doprowadzić do normalizacji życia publicznego".

Czytamy w komentarzu, umieszczonym przez organ, odzwierciadlający poglądy sfer zbliżonych do t. zw. obozu narodowego — „Wieczorze Warszawskim", że „opozycja domagała się rozwiązania obecnego parlamentu, równocześnie wysuwała żądanie zmiany ordynacji wyborczej", zatem w tym, co ostatnio zarządził P. Prezydent Rzeczypospolitej „chodzi przede wszystkim o spowodowanie odprężenia politycznego w kraju i doprowadzenia na tej drodze do rozszerzenia parlamentarnej podstawy rządów".

Poprzestańmy na razie na tych kilku wypowiedziach, stwierdzając z ich tonu i sensu, że — mimo iż z różnych wychodzą założeń — w jednym są zgodne: rozwiązanie wybranych w roku 1935 izb ustawodawczych było uzasadnione tymi przemianami i inicjatywami, które w międzyczasie dokonywały się w Polsce.

Oczywiście wszystkie poglądy, które obecnie się ujawniają, powstają ex post po decyzji Głowy Państwa — i na nią nie wpłynęły.

Decyzja została — zgodnie z duchem Konstytucji Kwietniowej — powzięta przez odpowiedzialnego przed historią arbitra we wszystkich dziedzinach naszego życia państwowego. Ilekroć Pan Prezydent Rzeczypospolitej dochodzi do przeświadczenia, że skład władz państwowych — a więc i ciał ustawodawczych — winien ulec zmianie, władny jest powziąć zgodnie ze swym sumieniem i poczuciem odpowiedzialności przed historią decyzję. Ilekroć Głowa Państwa stwierdza, że skład Sejmu i Senatu przestał odpowiadać nastrojom, nurtującym społeczeństwo, oraz potrzebom kraju i narodu — wykonuje swe konstytucyjne prawo, żądając od społeczeństwa obioru takich władz ustawodawczych, któreby „mogły w swej pracy dać pełniejszy wyraz nurtujących w społeczeństwie prądów".

Jest to sondowanie społeczeństwa, sprawdzian, który otrzymuje od społeczeństwa Prezydent Rzeczypospolitej — sprawdzian nastrojów i potrzeb, nowych prądów i nowych wartości.

Jeden z dziennikarzy zagranicznych stale przebywający w Warszawie, wnikliwy obserwator przejawów naszego życia, na wiadomość o rozwiązaniu Sejmu i rozpisaniu nowych wyborów, powiedział:

„Dziwny kraj ta Polska! Na całym świecie panują niepokoje, przez Europę przechodzi fala napięcia, lada chwila może dojść do ostrego spięcia w sprawie Czechosłowacji, państwa urządzają wielkie manewry, próbne mobilizacje. W Polsce, której bezpieczeństwo gwarantuje silna armia i stojące przy niej społeczeństwo, rozpisuje się wybory do parlamentu. Co za spokój, opanowanie sytuacji i silne nerwy!"

Gorączka złota pod Warszawą

na wieść o znalezieniu złotych monet przez dzieci

WARSZAWA. Tłumy okolicznych mieszkańców z łopatami i motykami w rękach śpieszą na pola Olszynki Grochowskiej, gdzie dzieci wykopały przypadkowo skarb składający się ze złotych monet z 18-go wieku.

5-ciu chłopców w wieku 8 do 12 lat, synów mieszkańców niedalekiej kolonii Wygoda, grzebiąc w ziemi natrafiło na głębokości około 20 cm na **kilkanaście cieńkich złotych monet,** wielkości 50-groszówek.

Przypuszczając, iż są to zwykłe metalowe blaszki, chłopcy porobili pośrodku w nich otwory. Bawiąc się w wojsko, nosili **monety jako medale i ordery.**

W poniedziałek jeden z chłopców, udał się do sklepiku w Wygodzie i pokazał właścicielowi dwie monety, które posiadał.

Sklepikarz nie poznał się na wartości monet, zainteresował się nimi natomiast jakiś nieznajomy mężczyzna, który pił wodę sodową.

Kupił od chłopca obie monety (z których każda przedstawia wartość około 25 zł), **za 20 groszy.**

Uradowany chłopak pobiegł do wsi i kupił od kolegów jeszcze 5 monet, płacąc po 5 **gr za sztukę.** Powróciwszy do sklepiku, sprzedał nieznajomemu monety po 10 gr.

Mężczyzna, wypytawszy szczegółowo w jakim miejscu znaleziono monety, oddalił się.

Według wszelkiego prawdopodobieństwa udał się w nocy na pole i wykopał znaczną jeszcze ilość złotych monet. Świadczy o tym duży dół, który zastano nazajutrz na miejscu znalezienia przez chłopców złota.

Tymczasem wieść o tajemniczych blaszkach i nieznajomym, kupującym je od dzieci, rozeszła się szeroko po okolicy. Okoliczni „poszukiwacze złota", pracujący niezmordowanie cały dzień, wykopali jeszcze kilka złotych monet.

Monety pochodzą z r. 1767 i 1773. Każda waży 3 i pół grama. Na jednej stronie każdej z monet znajduje się wizerunek średniowiecznego rycerza w zbroi, trzymającego miecz na ramieniu, oraz dookoła napis po łacinie: „Concordia. Res. Par. Ores. Ho." na odwrocie data i napis w kwadracie. „Mo. Ort. Provin. Foeber. Belgad. Leg. Imp.".

Znalezione monety będą przesłane do Muzeum Norodowego. Pochodzą one prawdopodobnie z Holandii.

Niewątpliwie skarb został z niewiadomych powodów zatopiony w bagnie, ostatnio osuszonym.

Kancierz Rzeszy do rzemiosła polskiego

Związek Izb Rzemieślniczych R. P. otrzymał od Kanclerza Rzeszy Adolfa Hitlera pismo następującej treści:

Za miłą pamięć wyrażoną przez wręczenie mi z okazji Międzynarodowej Wystawy Rzemiosł w Berlinie pięknie ręcznie wykonanej tacy mosiężnej proszę przyjąć moje serdeczne podziękowanie.

(Pismo opatrzone jest nagłówkiem „Der Führer und Reichskanzler" z umieszczonym pod napisem orłem, opartym na wieńcu ze swastyką).

Zmiany w dyplomacji

Pierwszy sekretarz poselstwa Rzplitej w Bernie, p. Józef Mościcki został mianowany z dn. 1 grudnia rb. pierwszym sekretarzem ambasady Rzplitej w Londynie. (Iskra).

Powrót załogi „Warszawa II"

BUKARESZT (PAT). Załoga balonu „Warszawa 2" w osobach inż. Krzeczkowskiego i inż. Łańcuckiego przybyła z Turnu Seerin pociągiem do Bukaresztu, przywożąc z sobą powłokę balonu. Lotnicy polscy udali się wczoraj koleją do Warszawy.

Uczestnicy miedzynarodowego kongresu odlewników zwiedzają Polskę

ZAKOPANE (PAT). Wycieczka uczestników międzynarodowego kongresu odlewników przybyła z Węgierskiej Górki, gdzie zwiedzała zakłady hutnicze.

W Zakopanem goście oprowadzani byli przez przewodniczącego komitetu wykonawczego M. K. O., prof. Gierdziejewskiego. Goście zwiedzili Morskie Oko w Tatrach, a po południu udali się kolejką linową na Kasprowy Wierch, po czym wieczorem byli na specjalnie dla nich zorganizowanych pokazach tańców góralskich.

Japończycy idą naprzód

TOKIO (PAT). Agencja Domei donosi z Taiyuan w prowincji Szansi: oddziały japońskie zdobyły miasto Czungtu, położone na lewym brzegu rzeki Żółtej.

Wstęp wojskowym obcych armii wzbroniony

Ograniczenia turystyczne w Niemczech

Na terenie Rzeszy niemieckiej ukazało się zarządzenie, zakazujące cudzoziemcom, wojskowym armii czynnej pobytu w szeregu miejscowości. Osobom tym wzbroniony jest przejazd przez te miejscowości samochodami lub koleją. Zakaz dotyczy oficerów pozostających w służbie czynnej, czasowej lub stałej.

Terytoria objęte tymi zakazami są następujące: całe terytorium położone na lewym brzegu Renu, okręg badeński (prócz przestrzeni od Tauberbischofsheim, Buchen i Ueberlingen), Hanau, Gelnhausen, Hechingen, Offenbach, Darmstadt, Gross-Gerau-Dieburg, Bensheim, Erbach, Büdingen i Schotten, Aschaffenburg, Alzenau, Obernburg, Miltenburg, Marktheidenfeld; na wschodzie Niemiec: **powiat Królewiecki, pow. Gumbinnen, okręgi Elbląg, Malborg i Sztum, część okręgów w pow. Köslin, w powiecie wrocławskim, w powiecie Frankfurt n Odrą, w powiecie lignickim** oraz w powiecie Grenzmark.

Ogólnopolski zjazd ogrodników miejskich i samorządowych

W dniach 16, 17 i 18 września r. b. odbędzie się w Warszawie staraniem Towarzystwa Popierania Plantacyj Miast Rzeczypospolitej oraz Związku Miast Polskich ogólnopolski zjazd ogrodników miejskich i samorządowych. Będzie to piąty skolei zjazd ogrodników; zebrania te posiadają doniosłe znaczenie, gdyż zapoznają uczestników z postępem na polu ogrodnictwa miejskiego.

W tegorocznym zjeździe weźmie udział ponad 100 uczestników z całej Polski. Na zjazd zapowiedzieli swe przybycie prezydenci i burmistrze miast, kierownicy plantacyj oraz ogrodnicy miejscy i samorządowi. Program zjazdu przewiduje wygłoszenie referatów m. in. na następujące tematy: zieleń w różnych dzielnicach miast, organizacja działu ogrodnictwa w miastach, ochrona zieleni miejskich i samorządowej, tereny turystyczne w okolicach miast, nowe i mało znane krzewy do zadrzewiania miast i t. p.

Niewidomy

może i powinien być pożytecznym członkiem Społeczeństwa, może i powinien pracować, ale do pracy trzeba go przygotować i dać mu wykształcenie.

Spełnia to Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi w Laskach i przez Patronaty w szeregu miast, jednak potrzeba na to znacznych środków materialnych. O nie gorąco zwraca się Towarzystwo do Społeczeństwa.

W dniach 17, 18 i 19 września pukać będą do ofiarności kwestarze. Niechaj każdy złoży najdrobniejszą choćby ofiarę, aby zapewnić niewidomym światło wiedzy i chleb.

Pomnik Najśw. Marii Panny w Budapeszcie

Na jednym z placów stolicy Węgier dokonano w dniu uroczystości Narodzenia NMP odsłonięcia pomnika Matki Bożej. Pomnik ten, którego twórcą jest rzeźbiarz węgierski Sandor Farkas, ustawiono na skutek uchwały rady miejskiej Budapesztu. (KAP).

Antyżydowskie zarzadzenia w szkolnictwie włoskim

RZYM (PAT). Ministerstwo oświaty zarządziło wycofanie z użytku szkolnego wszystkich podręczników, których autorami są Żydzi. Podręczniki te zostaną zastąpione dziełami autorów pochodzenia aryjskiego.

Na bieżni, boisku i ringu

Dzieje piłkarskich bojów Polski z Jugosławią

Zbliżający się mecz piłkarski z Jugosławią (niedziela 25 bm. Stadion Wojska Polskiego) będzie jedenastym meczem pomiędzy repezentacjami tych dwu państw. Z dziesięciu rozegranych dotąd spotkań **obaj przeciwnicy wygrali po pięć.** Polska ma jednak lepszy stosunek bramek 27:26.

Pierwszy mecz Polska—Jugosławia odbył się w Zagrzebiu w r. 1922 i zakończył się zwycięstwem Polski 3:1.

Rewanż w Krakowie w roku następnym wygrali Jugosłowianie 2:1.

Po kilkuletniej przerwie spotkaliśmy się znów z nimi w r. 1931 w Poznaniu i wygraliśmy 6:3.

Dwa następne mecze przyniosły również zwycięstwa Polsce: w r. 1932 w Zagrzebiu 3:0, w r. 1934 w Warszawie 4:3.

Teraz następuje passa zwycięstwa Jugosławii. W r. 1934 w Belgradzie 4:1, w r. 1935 w Katowicach 3:2 i w r. 1936 w Belgradzie 9:3.

Mecz o mistrzostwo świata w r. 1937 w Warszawie wygrywamy 4:0, rewanż w Belgradzie b. r. przegrywamy 1:0 i lepszym stosunkiem bramek wchodzimy do finału, gdzie, jak wiadomo, ulegliśmy Brazylii 5:6.

Skład naszej drużyny na mecz z Jugosławią ustalony będzie naturalnie dopiero po niedzielnym meczu z Niemcami w Kamienicy.

Zmiana w składzie Niemiec na mecz z Polską

Niemieckie Biuro Informacyjne donosi, że w składzie Niemiec na mecz z Polską zaszła jedna zmiana, mianowicie Lehner na meczu lokalnym dopuścił się rażącego faulu i został zdyskwalifikowany a równocześnie natychmiast usunięty z reprezentacji. Ostateczny skład reprezentacji Niemiec przedstawia się następująco: bramka — Jakob, obrona — Janes i Münzenberg, pomoc — Kupfer, Goldbrunner i Kitzinger, atak — Hahnemann, Stroh, Bauchel, Schön i Pesser.

W ataku zatem wystąpią trzej wiedeńczyccy: Hahnemann, Stroh i Pesser.

Dotychczasowa tabela drużynowych mistrzostw Pomorza w boksie

1) „Goplania" gier 3 pkt. 5 stosunek walk 32:16; 2) „Gryf" gier 3 pkt. 3, stosunek walk 30:18; 3) „Astoria" gier 3 pkt. 3, stosunek walk 29:19; 4) „Flota" gier 3 pkt. 3, stosunek walk 19:29; 5) „Bałtyk" gier 3 pkt. 2, stosunek walk 18:30; 6) „Sokół" Ch. gier 3 pkt. 0, stosunek walk 0:48 v. o.

Uwagi o minionym sezonie pływackim

W ostatnim numerze „Sportu Wodnego" ukazał się artykuł jednego z najstarszych działaczy pływackich, którzy bilansując ubiegły sezon pływacki, pisze:

„Więcej jeszcze optymizmu przynoszą nam nazwiska nowe, które pojawiły się bądź przed rokiem, bądź w tym sezonie zupełnie niespodziewanie wypłynęły. Taka Bollówna, Kummant, Bojowy, **Marchlewski** i tylu innych, każdy jest w pewnym stopniu rewelacją, każdy z nich byłby mistrzem Polski przed kilku laty. Dotychczas przyzwyczailiśmy się, że z roku na rok, powtarzały się regularnie te same nazwiska, w zaledwie po parę nowych wpływało w każdym sezonie. Zdarzało się, że cały rok minął bez żadnego nowego talentu na horyzoncie. Rok 1938 przynosi nam za to taką inflację nowych nazwisk, iż trudno się już w nich orientować.

Dla wyrobienia u naszych pływaków poczucia własnej wartości, tego niezbędnego czynnika zwycięstwa, niezmiernie doniosłe znaczenie mieć musi mecz z Finlandią, mecz wygrany, mimo, że zdołaliśmy wystawić drużynę reprezentacyjną osłabioną. Choć Finlandia nie jest w pływaniu potęgą na skalę międzynarodową — zwycięstwo nasze ma wielką wymowę. Obojętne jest w tej chwili, jak wyglądaliby Finnowie w obliczu Amerykan czy Japończyków. Ciekawe zaś jest to, iż przeciwnik, który papierowo był bardzo groźny dla reprezentacji Polski w pełnym składzie, musiał ulec drużynieo dmłodzonej. Ten triumf — tym cenniejszy, iż jest to pierwsze od roku 1930 nasze zwycięstwo w spotkaniu międzynarodowym, a drugie od chwili powstania sportu pływackiego w Polsce — powinno być dla nas punktem zwrotnym. **Musi ono rozbudzić w nas wiarę w nasze siły, zrodzić ufność w skuteczność naszego wysiłku.**

Umieliśmy zwyciężyć Finlandię przy pomocy młodych zawodników, potrafimy zwyciężyć silniejszego przeciwnika, gdy odmłodzone nasze szeregi zasilą raz jeszcze tacy zawodnicy jak Karliczek i Bocheński.

Warszawa pokonała Kopenhagę w boksie 10:6

KOPENHAGA. W środę wieczorem w sali stadionu miejskiego w Kopenhadze wobec 3.000 widzów rozegrany został międzymiastowy mecz bokserski Warszawa—Kopenhaga. Zwyciężyła reprezentacja Warszawy w stosunku 10:6. Sukces ten jest jeszcze cenniejszy, gdy się uwzględni, że mecz był sędziowany jedynie przez arbitrów duńskich, gdyż Pasturczak, który miał sędziować ze strony Polaków, zachorował.

Zawodnicy polscy, jak na początek sezonu walczyli bardzo dobrze. Wyróżnić należy specjalnie **Czortka, Kolczyńskiego i Kowalskiego.** Sobkowiak mimo porażki wykazał niezłą formę, a przegrał jedynie wskutek otrzymanych, niesłusznie zresztą dwóch ostrzeżeń.

Wyniki poszczególnych walk:

W wadze muszej — Rotholc pokonał zdecydowanie na punkty Fredricksena, mając we wszystkich trzech rundach przewagę.

W wadze koguciej — Sobkowiak przegrał z Rasmussenem. Wynik ten krzywdzi Polaka, który mimo otrzymanych dwóch ostrzeżeń miał wygraną walkę.

W wadze piórkowej — Czortek wygrał wysoko na punkty z Jespersnen. Polak miał przez wszystkie trzy rundy miażdżącą przewagę nad Duńczykiem.

W wadze lekkiej — Kowalski odniósł zwycięstwo nad Mathisenem. Pierwsza runda należała do Duńczyka, dwie ostatnie wygrał Polak. Przeważał on nieznacznie ale dość pewnie nad przeciwnikiem.

W wadze półśredniej — Kolczyński pokonał Jacobsena, mając zdecydowaną przewagę przez cały czas walki.

W wadze średniej — Ożarek przegrał z Christensenem na punkty. Duńczyk walcząc defensywnie punktuje skutecznie. Polak przeważnie bije na oślep i jego ciosy często trafiają w próżnię. Zwycięstwo Christensena najzupełniej zasłużone.

W wadze półciężkiej — Doroba odniósł nieznaczne zwycięstwo na punkty nad Leimanem. Duńczyk bardzo surowy technicznie, ale niesłychanie twardy i ambitny. Doroba miał dość ciężkie zadanie ale wygrał zasłużenie.

W wadze ciężkiej — Sowiński uległ Gramstrupowi na punkty. Polak walczył bardzo dobrze, ale otrzymał w drugiej i trzeciej rundzie dwa ostrzeżenia za trzymanie przeciwnika. Dzięki tym ostrzeżeniom Duńczyk wygrał walkę.

Warto podkreślić, że nasi zawodnicy otrzymali polecenie od Stamma oszczędzania się ze względu na 2 dalsze spotkania, to też Polacy walczyli ostrożnie.

Na zawodach obecny był konsul R. P. w Kopenhadze oraz bawiący w Danii polscy piloci.

Po zawodach prezes duńskiego związku bokserskiego dziękował Polakom za wspaniałą postawę oraz dżentelmeńskie walki.

Następny mecz również z reprezentacją Kopenhagi odbędzie się w piątek wieczorem.

Polskie zwycięstwo w „Gordon Bennecie“

BRUKSELA. Aeroklub Belgijski podał w środę o godz. 19 następującą klasyfikację balonów, biorących udział w zawodach o puchar Gordon - Bennetta. Siedem balonów już wylądowało, a o pozostałych dwóch t. j. „Polonii“ i „S-11“ (Belgia) nie otrzymano jeszcze żadnej wiadomości. Z dotychczasowej, nieoficjalnej klasyfikacji, obliczonej jeszcze niedokładnie, wynika, że **dwa balony polskie zajmują pierwsze miejsca.**

Pierwsze balony: „LOPP“, pilotowany przez kapitana Janusza, który wylądował w Bułgarii przeleciawszy 1600 km, na drugim miejscu jest balon „Warszawa“, pilotowany przez inż. Krzyczkowskiego, który przeleciał 1470 km. Balon ten wylądował w Rumunii. Trzecie miejsce zajął balon francuski „Mallet“, pilotowany przez Dolfussa — 1400 km. **Demuyter** na balonie **„Belgica“** zajął **czwarte miejsce** z 1350 km. Oba te balony lądowały w Rumunii. Piąte miejsce zajmuje Belg Quersin na balonie „Alonia“. Wylądował on w Paks na Węgrzech, przelatując około 1100 km. Szwajcar Tilgenkamp i Francuz Crombez przelecieli poniżej 1000 km. Pierwszy wylądował w Austrii, a drugi w Czechosłowacji. Dokładna liczba przebytych kilometrów podana będzie dopiero za kilka dni.

Powyższe liczby obliczone są w przybliżeniu i dają tylko pojęcie o zajętych miejscach. Aczkolwiek nie jest jeszcze znane miejsce lądowania balonu belgijskiego, ani też „Polonii“. Jednakże w Brukseli wszyscy przypuszczają, że w roku bieżącym zwycięstwo odniosą Polacy.

Kpt. Janusz o swoim locie

Zacięta walka balonu „LOPP“ ze śnieżycami

Kpt. Janusz z załogi balonu „LOPP“ udzielił korespondentowi sofijskiemu P.A.T. wywiadu, w którym oświadczył:

Zwycięski pilot kpt. Janusz.

„Wystartowaliśmy o godz. 17,58 dnia 11 bm. jako ostatni z kolei. Niebo było zachmurzone. Dołem słabe wiatry. Wchodzimy więc odrazu na 1000 m. Tam zastajemy wiatr szybszy ze skrętem w prawo. O godz. 23 przekraczamy Ren na wysokości 1500 m. Nieco później spotykamy 2 balony, które mijamy, nie mogąc ich rozpoznać. O godz. 1,30 przekraczamy linię świateł lotniczych we Frankfurcie hannowerskim. O godz. 4,30 pod wpływem wschodzącego słońca nabieramy wysokości, dochodząc powoli do 3.300 m. Warunki trudne. Wysoko chmury. Ziemia przesłonięta chmurami. Kurs S-E. O godz. 11 pierwszy krytyczny moment. Górne chmury przesłaniają słońce. Balon się oziębia. Zrzucamy około 140 kg balastu. Jesteśmy już przy połowie zabranego balastu. O 12 osiągamy 4500 m. Znów chmury górne. Ponownie wyrzucamy 100 kg balastu. Trzymamy się już tylko w chmurach. Około godz. 16 blisko Bratysławy dostajemy się w śnieżycę. Schodzimy na 800 m. Pozostaje nam zaledwie 70 kg balastu. Idziemy znów na wysokości 5000 m. Trzeba ratować co się da. Śniegi zduszają znów ku ziemi. O godz. 3 jest bardzo źle. Wyrzucamy co można i jedziemy jeszcze raz w górę. Jesteśmy o 4-tej na 5700 m. Z obawą patrzymy, czy zejdzie słońce z górnych chmur. Chmury są na 7000 m i mają kierunek boczny do naszego wiatru. Kilka razy lawirując, przedzieramy się w samym pełnym słońcu do godz. 7,30. Jest to ostatni nasz wysiłek. Każda godzina daje nam 60 km, najmniejsza jednak zmiana skończy nasz lot. Dostajemy śnieg. Ziemia cała w chmurach śniegowych. Wyrzucamy ostatnie rzeczy, nic to jednak nie zmienia sytuacji. Spadamy z dość dużą szybkością i lądujemy w rzece Widima 15 km na południowo-wschód od miasteczka Trojan.

Ludzie, nadbiegli z sąsiedniej wioski, pomogli wydobyć sprzęt z rzeki, rozłożyć i wysuszyć. Ludność i władze przyjęły nas tak, że czuliśmy się przez cały czas jak w domu. Władze przybyły na miejsce lądowania w pół godziny po lądowaniu. Jesteśmy trochę niespokojni o wynik. Liczyliśmy, że dociągniemy do wieczora, tymczasem musieliśmy lądować już o godz. 7,45.

Katastrofa kolejowa w Jugosławii

BIAŁOGRÓD. Na linii Białogród—Serajewo zderzył się pociąg pospieszny, idący w kierunku Białogrodu, z pociągiem towarowym. W katastrofie zginęło 5 osób, ilość rannych nie jest jeszcze dokładnie znana.

Dystrybucja towarów na Pomorzu w świetle badań ogólnopolskich

W ostatnich czasach samorząd gospodarczy, a w szczególności Izba Przemysłowo-Handlowa w Gdyni, poświęca dużo uwagi pracom nad zagadnieniem dystrybucji towarów oraz warunków organizacji aparatu handlowego poszczególnymi artykułami, przeprowadzając prace badawcze w tym zakresie. Badania te mają duże znaczenie gospodarcze również pod względem **wzmożenia obronności Państwa.**

Przeprowadzenie badań odnośnie do poszczególnych artykułów dokonywane jest przez każdą Izbę Przemysłowo-Handlową na terenie jej okręgu, następnie komasacja zebranych przez Izby materiałów powierzana jest tym Izbom, dla terenu których dany artykuł ma największe znaczenie.

Dotąd zakończono badanie dystrybucji węgla i żelaza. Obecnie Izba Przemysłowo-Handlowa w Gdyni zbiera materiały ilustrujące zaopatrzenie rynku pomorskiego w artykuły włókiennicze, kwestię organizacji aparatu sprzedaży i jego niedomagań. Ponieważ prace te przybierają coraz szersze rozmiary, sfery zainteresowane wysunęły projekt utworzenia w Warszawie przy Związku Izb Przemysłowo-Handlowych specjalnego biura dla badań dystrybucji towarów na rynku wewnętrznym. Zadaniem tego biura byłoby:

a) badanie rynku (t. j. jego pojemności, możliwości ujednolicenie zapotrzebowania, tendencji rozwojowych), siła potencjonalna rynku (wahania sezonowe),

b) badanie struktury poszczególnych gałęzi handlu (ogniwa, formy, koszty, geografia handlu itd.),

c) badanie ogólnych warunków rozwoju handlu w Polsce (prace o charakterze ogólnym, polegające na studiowaniu czynników natury społecznej, prawnej i ekonomicznej, których układ i zmiany wpływają na linię rozwoju lub zaniku handlu).

Spodziewać się należy, iż prace te przyczynią się do usunięcia wielu niedomagań w naszym aparacie dystrybucyjnym, a przez to samo do unormalizowania i unowocześnienia warunków obrotu towarami na rynku wewnętrznym.

Dlaczego wybory samorządowe odbędą się „na raty“?

Różne terminy wyborów samorządowych na poszczególnych obszarach Państwa wywołały wiele sprzecznych komentarzy, przypisujących intencjom rządu „rozkładania na raty“ tych wyborów.

W związku z tym Agencja „Iskra“ uzyskała z źródeł miarodajnych następujące wyjaśnienia:

Różnorodność terminów wyborczych nie jest skutkiem decyzji rządu, lecz następstwem obowiązujących przepisów prawnych. Ustawa samorządowa z dniem 23-go marca 1933 r. ustaliła bowiem 5-cioletnią kadencję rad gromadzkich, gminnych i powiatowych. Kadencja liczy się od pierwszego posiedzenia nowowybranej rady, zwołanego po dokonaniu wyborów. Z upływem kadencji rada rozwiązuje się automatycznie, wyjątek dotyczy tylko zarządów, które ustępują z chwilą ukonstytuowania się nowych zarządów.

Terminy wyborów samorządowych uzależnione są od upływu kadencji rad na różnych obszarach państwa, a więc od tego, **kiedy odbyły się poprzednie wybory. Pod tym względem sytuacja na różnych obszarach państwa nie jest jednolita.**

W miastach ustawa samorządowa wymagała przeprowadzenia wyborów w ciągu 12 miesięcy, od chwili wejścia jej w życie, t. j. od lipca 1933 r. do lipca 1934 r. Najwcześniej przeprowadzone były wybory w **miastach województw zachodnich i południowych**. To też i obecnie wybory do rad miejskich wypadną tam najwcześniej: w kilkudziesięciu miastach w listopadzie i grudniu tego roku, w pozostałych w pierwszym kwartale roku przyszłego.

W niektórych miastach wybory wypadają później ze względu na to, że postępowanie wyborcze łącznie z protestami wyborczymi zostało tam w swoim czasie przedłużone. Wniesienie protestu — jak wiadomo — wstrzymuje ukonstytuowanie się nowowybranej rady.

W miastach b. zaboru rosyjskiego poprzednie wybory odbyły się w maju 1934 r., to też kadencja ich upływa w r. 1939 i w tym czasie muszą być wybory do rad miejskich na tym obszarze przeprowadzone. **Wyjątek stanowi tu m. st. Warszawa i Łódź, w których wybory odbyć się muszą wcześniej. jeszcze w tym roku, ze względu na postanowienia ustaw specjalnych.**

Ostatnie wybory samorządowe na wsi najwcześniej odbyły się do rad gromadzkich na obszarze **b. zaboru rosyjskiego. To też i obecnie, łącznie z upływem kadencji tych rad, w 30 tysiącach gromad na tym obszarze wybory odbyć się muszą w końcu b. r., po czym odbędą się wybory do rad gminnych.**

Natomiast na obszarze województw południowych i zachodnich wybory samorządowe na wsi uległy w 1933 r. rocznemu opóźnieniu, w związku z przeprowadzoną tam reformą gminną, dla której ustawa samorządowa zakreśliła nawet termin dłuższy. To też wybory do rad gromadzkich w województwach południowych i zachodnich przeprowadzone będą dopiero na jesieni 1939 r. Dopiero wówczas bowiem kończy się tam kadencja dotychczasowych rad gromadzkich.

Wynika z tego, że rząd nie jest uprawniony do przyśpieszenia wyborów samorządowych, bowiem wymagałoby to skrócenia dotychczasowych 5-cioletnich kadencji **obecnych rad gromadzkich, gminnych, miejskich i powiatowych, do czego brak jest podstaw prawnych.**

Rolnicy winni przestrzegać przepisów

które wydane zostały w ich własnym interesie

Od dnia 5-go września wprowadzona została, jak wiadomo, opłata od mąki i kaszy w wysokości 3 zł od 100 kg, która pobierana jest na podtrzymanie cen zboża. Od opłaty tej zwolnione są jedynie wszelkiego rodzaju mąki, kasze i śruty, spożywane przez rolników i pracowników rolnych, ich rodziny i osoby, będące na utrzymaniu rolnika i pracownika rolnego, bądź też spasane przez inwentarz. Aby uniknąć nieporozumień i nie narazić się na kolizję z prawem, winni rolnicy dokładnie zapoznać się z przepisami w tym przedmiocie.

Ani rolnikowi, ani pracownikowi rolnemu nie wolno jest sprzedawać mąki i kaszy zwolnionej od opłaty, t. zn. przemielonej z przeznaczeniem na własne potrzeby. Sprzedaż mąki tej i kaszy, bądź też chleba z niej wypieczonego jest nadużyciem, które będzie surowo karane. Sprzedawać tej mąki i kaszy nie należy i z tego powodu, że w ten sposób uszczuplony zostałby fundusz, mający służyć celom akcji zbożowej.

Każdy rolnik i pracownik rolny, który pragnie zemleć w młynie zboże bez uiszczenia opłaty od mąki i kaszy, musi zgłosić się do miejscowego sołtysa, który mu wyda za opłatą 10 gr. **kartę kontroli przemiału gospodarczego** na dowolną ilość zboża. Na podstawie tej karty młyn zemle zboże bez pobrania opłaty. Kartę kontroli przemiału należy starannie przechowywać i posiadać przy sobie w czasie przewozu mąki lub kaszy z młyna do domu, a to w tym celu, aby w razie kontroli na drodze wylegitymować przeznaczenie mąki i kaszy i uzasadnić dlaczego nie pobrano od niej opłaty. Należy pamiętać, że worki z mąką i kaszą przeznaczoną na sprzedaż muszą posiadać zawieszone na nich i opatrzone plombą etykiety, które są dowodem pobrania opłaty.

Karty kontroli, jak również mąka i kasza z przemiału gospodarczego rolników nie mogą być odstępowane innym osobom.

Przywieziona z młyna mąka i kasza może być przerabiana i spożywana we własnym gospodarstwie w dowolnej ilości, jednak pod żadnym warunkiem nie może być nikomu odstępowana, ani sprzedawana. Każda taka sprzedaż wymagałaby uiszczenia opłaty. Dopuszczalna jest jedynie bez uiszczenia opłaty zamiana zboża na chleb w rolniczych piekiarniach spółdzielczych oraz piekarniach kół gospodyń wiejskich.

Rolnicy winni pamiętać, że we własnym interesie oraz w interesie mającego powstać z opłat funduszu na podtrzymanie cen zboża muszą przestrzegać tych przepisów. Muszą też czuwać, aby ze strony innych osób przepisy te były szanowane, aby nie było nadużyć, aby mąka przeznaczona na sprzedaż posiadała etykiety, gdyż przepisy te wydane zostały dla dobra rolnictwa i przestrzeganie ich leży w interesie samych rolników.

Lista odznaczonych na Pomorzu

„Monitor Polski" z dnia 14 bm. podaje, że przyznano:

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

po raz pierwszy za zasługi na polu pracy zawodowej: Józefowi Stanachowi w Toruniu; Alfredowi Świerkoszowi we Władysławowie.

Za zasługi na polu pracy społecznej: Bolesławowi Meysnerowi w Gdańsku, Franciszkowi Mikrutowi w Koronowie, Władysławowi Mikrutowi w Koronowie.

BRĄZOWY KRZYŻ ZASŁUGI

po raz pierwszy za zasługi na polu pracy zawodowej: Zenonowi Mroczkowskiemu w Toruniu; Anieli Sobczakównie w Bydgoszczy, Władysławowi Soboniowi w Gdyni.

Za zasługi na polu pracy społecznej: Stefanowi Majtkowskiemu w Bydgoszczy, Władysławowi Woźniakowi w Bydgoszczy.

Posiedzenie Zarządu Głównego Zw. Tow. Kupieckich na Pomorzu

odbędzie się w dniu 19 bm.

Jak się dowiadujemy, w poniedziałek 19 bm. odbędzie się w Grudziądzu pierwsze powakacyjne posiedzenie Zarządu Głównego Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu.

Porządek obrad przewiduje: sprawozdania z działalności Centrali, z terenu samorządu gospodarczego i z terenu sejmowego, omówienie programu najbliższego posiedzenia Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego w Warszawie, projekt konferencji z p. dyrektorem Izby Skarbowej, ustalenie programu „Miesiąca propagandy godła zorganizowanego kupiectwa", zapoznanie się z propagandą kupca, jako czynnika gospodarczo-twórczego na Targach Królewieckich, omówienie zagadnienia drobnego kupiectwa rynkowego na Pomorzu, ustalenie planu organizacji związkowych kursów dokształcających na sezon 1938-39, omówienie projektu uruchomienia i przejęcia przez Związek hal targowych w Nowogródku, omówienie projektu nowelizacji ustawodawstwa socjalnego, ocenę sytuacji gospodarczej za I półrocze, akcję w sprawie przywrócenia zlikwidowanych przedsiębiorstw wymiany zboża i inne sprawy bieżące.

Brat prezydenta Benesza i... chór Dana na ms. „Batory"

W dniu 15 bm. odpłynął z Gdyni do Nowego Jorku motorowiec „Batory". Na pokładzie znajdują się m. in. b. min. przemysłu i handlu H. Floyar Rajchman, Vojta Benesz, brat prezydenta Czechosłowacji, prof. uczelni Madison w Wisconsin — Birkenmajer, prof. U. J. P. — Oskar Halecki, znany polonista i profesor Uniwersytetu Columbia Artur Coleman, prof. Uniwersytetu w Nowym Jorku oraz popularyzator Polski i jej kultury, Charles Hodges i wreszcie chór Dana, udający się na tournée po USA.

Poczta wprowadza udogodnienia przy nadawaniu paczek

Jak się dowiadujemy, z dniem 1 października zastosowane zostaną pewne udogodnienia przy nadawaniu paczek. Mianowicie **paczki zwykłe** i z podaną wartością do 200 zł nie obciążone pobraniem, przyjmowane będą do obrotu pocztowego **bez adresów pomocniczych.**

Wprowadza się również paczki na okaziciela, mianowicie paczki adresowane **„poste restante — na okaziciela"** wydawać będą placówki pocztowe za okazaniem dowodu nadania.

Poza tym kwota pobrania przesyłek pocztowych podniesiona zostanie do 10.000 zł.

Wszelkich informacyj udzielają wszystkie placówki pocztowe.

Wielka loteria fantowa na rzecz LOPP

Gminne Koło LOPP w Lulkowie urządza w niedzielę, 18 bm. w ogrodzie gminnym wielką loterię fantową na rzecz LOPP, połączoną z zabawą taneczną, na które Szanowne Obywatelstwo uprzejmie zaprasza Komitet.

Zatem więc wszyscy w niedzielę do Lulkowa na loterię i zabawe — mały wydatek, wielka wygrana.

Początek o godz. 14.

„Gedania" posiada świetlicę lekkoatletyczną

W sprawozdaniu naszym z „Dnia Wychowania Fizycznego polskiej młodzieży w Gdańsku" podaliśmy m. in., że po zwiedzeniu strzelnicy, świetlicy Polskiej Rady Sportowej oraz lokalu klubowego „Gedanii" nastąpiła przerwa obiadowa.

W zdanie to zakradł się pewien błąd, bowiem świetlica, która u zwiedzających wywołała wielkie uznanie dla jej twórców, nie jest świetlicą Polskiej Rady Sportowej, lecz **świetlicą lekkoatletyczną polskiego klubu sportowego „Gedania".**

Warto zaznaczyć, że świetlica lekkoatletyczna „Gedanii" jest jedyną tego rodzaju placówką, i że żaden klub sportowy w Polsce nie posiada podobnego lokalu klubowego.

Na froncie wyborczym

Zjazd przewodniczących 13 obwodów O. Z. N. w Toruniu

W dniu 14 bm. odbył się w Toruniu w lokalu okręgu pomorskiego O. Z. N. zjazd przewodniczących 13 obwodów Obozu Zjednoczenia Narodowego na Pomorzu, zwołany w związku z wyborami do izb ustawodawczych.

Zjazdowi przewodniczył przewodniczący okręgu pomorskiego mec. Tomaszewski, który też w dłuższym referacie omówił wytworzoną rozwiązaniem Sejmu i Senatu sytuację oraz wolę Obozu Zjednoczenia Narodowego wprowadzenia do izb ustawodawczych swej większości, by móc przystąpić do realizowania tez programowych Obozu.

Po przemówieniu mec. Tomaszewskiego referat organizacyjno-polityczny wygłosił red. Bagiński.

W ożywionej dyskusji, w której zabierali głos nieomal wszyscy obecni przewodniczący obwodów, ustalono wytyczne planu akcji wyborczej na Pomorzu.

W najbliższych dniach odbędą się zjazdy przewodniczących pozostałych obwodów O. Z. N. na Pomorzu.

Ubiegłoroczna walka z analfabetyzmem na Pomorzu

22.817 uczestników 1014 kursów dla przedpoborowych

Zeszłoroczna rejestracja przedpoborowych i powszechne sprawdzenie stanu wykształcenia, przeprowadzone w ub. roku na Pomorzu, wykazały, że w grupie młodzieży męskiej od 18—21 lat było 1,7% zupełnych analfabetów, którzy nie umieli ani czytać ani pisać, wykazując przy tym bardzo duże braki z zakresu wiedzy o Polsce. Dzięki powszechnej akcji dokształcania, prowadzonej w ub. roku przez władze szkolne na Pomorzu, analfabeci ci uczęszczali na kursy wieczorowe, wykazując duże chęci do nauki i pracy nad sobą.

Jak wiadomo, takich kursów dla przedpoborowych na Pomorzu w roku szkolnym ubiegłym było 1.014, a uczestników 22.817.

Przybliż świat poznającym go po omacku

Daj grosz na niewidomych

Przeszło 20 tysięcy niewidomych w Polsce potrzebuje umiejętnie zorganizowanej pomocy i racjonalnej opieki. Tę pomoc, wykształcenie, przygotowanie do pracy i opiekę daje niewidomym Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi w Laskach w zakładzie oraz przez swe Patronaty.

W dniach 17, 18 i 19 września na terenie całej Polski odbędzie się zbiórka na rzecz niewidomych.

Nikogo nie powinno zabraknąć wśród ofiarodawców!

Grosz ofiarowany na niewidomych — to grosz nie zmarnowany.

Sensacyjna walka o tytuł „króla żelaza" w Gdyni

Dwaj fenomenalni siłacze — mat Radwan i Ursus Piątkowski spotkają się na ringu w Gdyni

Nie małą sensację w kołach gdyńskich miłośników sportu wywołała zapowiedź walki pomiędzy dwoma siłaczami o stalowych muskułach, matem mar. wojennej Radwanem i Ursusem Piątkowskim, którzy spotkają się na ringu na Dworcu Morskim w sobotę, 17 bm. o godz. 20.

Oba nazwiska są nie tylko szeroko znane w Polsce, ale i za granicą. Ursus Piątkowski ma za sobą bogatą kartę sportową, występując jako zapaśnik w różnych krajach i odnosząc wiele sukcesów. Walczył on m. in. z olbrzymem Garkowienką, uzyskując wynik nie rozstrzygnięty. Obecnie produkuje się zginaniem sztab żelaznych, rozrywaniem łańcuchów itp.

Co do Radwana, odbywającego służbę w marynarce wojennej, to wyczyny jego są w Gdyni tak popularne, że nie trzeba o nich wspominać. Radwan łamie w palcach 1-groszówki, przegryza 12-calowe gwoździe itd. Nic więc dziwnego, że walka dwóch siłaczów tej miary budzi ogromne zainteresowanie.

Organizacja zawodów spoczywa w rękach K. S. „Kotwica".

Pomorze w dalszym ciągu winno przodować w dziedzinie radiofonizacji

Niedawno cała prasa podała wiadomość o tym, że Pomorze należy do rzędu przodujących województw w dziedzinie radiofonizacji. Ten pozytywny rezultat istnieje, mimo, iż istnieją również na Pomorzu wielkie jeszcze niedociągnięcia.

Jest już rzeczą powszechnie znaną, że radio to nie tylko czynnik kulturalny i rozrywkowy, to jednocześnie niezwykle ważny czynnik społeczny. Stąd też sprawa radiofonizacji — to sprawa nawskroś społeczna. Ma ona szczególnie ważny akcent w życiu Pomorza, gdzie głośniki radiowe mają w wielu wypadkach spełniać skuteczną rolę — przeciwstawiania się propagandzie obcej.

I tutaj Społeczne Komitety Radiofonizacji Kraju mają b. dużo do spełnienia.

W najbliższym czasie w granicach Wielkiego Pomorza powstanie szereg Społecznych Komitetów Radiofonizacji Kraju. — Warto przypomnieć przeto ten paragraf statutu S. K. R. K., który mówi o celach tej organizacji:

„Radiofonia, jako nowoczesne narzędzie kultury, jako doskonały środek propagandy państwowej i wychowania obywatelskiego, jako wreszcie jeden z czynników dozbrojenia w zakresie łączności — zasługuje na jak największe rozpowszechnienie wśród ludności miejskiej i wiejskiej naszego kraju.

Celem zatem S. K. R. K. jest krzewienie radiofonii polskiej oraz udostępnienie jej wartości kulturalnych, społecznych i wychowawczych najszerszym warstwom polskiego społeczeństwa.

Polskie Radio wydało broszurę

dla nauczycieli szkół powszechnych

Polskie Radio z rozpoczęciem roku szkolnego zaczęło również nadawanie audycyj dla szkół. Układ ich pozostaje nadal bez zmiany. Audycje poranne rozpoczynają się o godz. 8, południowe od 11 do 11,15 lub do 11,25. Audycje poranne mają nadal charakter aktualno-informacyjny lub rozrywkowy. Słuchać ich może przeważnie cała szkoła, oprócz dzieci z oddziałów najmłodszych (7—8 lat), gdyż dla nich tematy pogadanek aktualnych są zbyt trudne. Codziennie przy końcu audycji porannej nadawany jest tytuł następnej, oraz stopień jej trudności. Audycje południowe posiadają charakter dydaktyczny i spełniają rolę pomocy w nauczaniu.

Zachowane zostały również koncerty czwartkowe dla szkół powszechnych. Wprowadzono tutaj tylko pewną innowację — audycję muzyczną pt. **„W takt muzyki"** — w czasie której dzieci będą mogły również maszerować i tańczyć.

Tygodniowy plan podzielony został następująco: **poniedziałek** — pogadanka dla dzieci młodszych; **wtorek** — pogadanka dla dzieci starszych; **środa** — słuchowisko dla dzieci młodszych; **czwartek** — poranek muzyczny dla szkół powszechnych; **piątek** — słuchowisko dla dzieci starszych; **sobota** — „Śpiewajmy piosenki".

Plan audycyj szkolnych w porozumieniu z Min. W. R. i O. P. został opracowany w najdrobniejszych szczegółach na cały rok szkolny i wydany przez Polskie Radio w specjalnej broszurze dla nauczycieli szkół powszechnych, co ułatwi jak najlepsze wykorzystanie radia w szkole.

Spis audycyj został ułożony nie tylko według działów, ale również z uwzględnieniem wieku dzieci. Jak widać z programu poruszane będą tematy bardzo różnorodne i rozległe. Nadawane będą audycje z dziedziny higieny, historii, przyrody, geografii Polski i Europy, języka polskiego, a poza tym poruszone zostaną tematy z życia dzieci i ich otoczenia, z życia sławnych ludzi, przygotowania zawodowego itp. Tematy te ujęte będą w formy różnorodne: pogadanek, bajek, opowiadań, słuchowisk itp. Każda z tych audycyj znajduje w broszurze omówienie dla zorientowania nauczycieli w jej treści i odpowiedniego wykorzystania; wydawnictwo obejmuje również teksty piosenek, nadawanych przez radio, co umożliwi nauczycielom przygotowanie dzieci do audycji.

Broszura „Radio w szkole" została już bezpłatnie rozesłana przez Polskie Radio do nauczycielstwa całej Polski według zgłoszonych adresów.

Drobni dzierżawcy rolni — uwaga!

Urząd Wojewódzki przypomina zainteresowanym rolnikom, że z dniem 1-go października rb. wygasa termin składania podań o wykup dzierżawionych gruntów, podlegających ustawie w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych.

Bliższe szczegóły zainteresowani rolnicy znajdą w Dz. U. R. P. Nr. 42 poz 354. Dziennik ustaw przeglądać można codziennie w godzinach urzędowych we wszystkich starostwach i urzędach gminnych.

Chełmno

Przedstawicielstwo „GAZETY POMORSKIEJ" w Chełmnie, M. Focha 7.

— **Biblioteka Tow. Czytelni Ludowych** otwarta jest w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 18,30.

— **Kino „APOLLO"** wyświetla do niedzieli włącznie najciekawszy film sezonu pod tytułem: **„Atak o świcie"**, z udziałem słynnej Kay Francis oraz króla aktorów Erola Flynna.

— **Wiadomości parafialne.** W niedzielę 18 bm. po nieszporach zebranie Pamien Różańcowych z miasta.

— **W sobotę 24 i niedzielę 25 bm.** odbędzie się w Częstochowie ogólnopolski zlot Kat. Stow. Młodzieży Męskiej. Udział swój zapowiedziało 70 tysięcy młodzieży, nie licząc młodzieży katolickiej z zagranicy. — Pomorze winno być godnie na tym zlocie reprezentowane przez młodzież i dorosłych. Udział w zlocie mogą brać osoby z poza organizacyj. Zgłoszenia na tę pielgrzymkę przyjmuje do soboty 17 września ks. asystent Szmelter w plebanii.

— **Z posiedzenia Towarzystwa Kupców Samodzielnych.** Z udziałem p. posła Tadeusza Marchlewskiego, dyrektora Związku p. mgr. Michalika, oraz p. burm. Kleina, odbyło się w ubiegły poniedziałek zebranie Towarzystwa Kupców Samodzielnych. Zebranie zagaił prezes p. Kubicki, witając gości oraz zebranych. Na zebranie to zaproszono również samodzielnych rzemieślników. Protokół z ostatniego zebrania odczytał p. Wierzbowski. Referat gospodarczy i organizacyjny wygłosił p. poseł Marchlewski z Grudziądza. Zaznaczył on na wstępie, że wszystkie Towarzystwa Kupieckie na Pomorzu są bardzo żywotne, i działają sprawnie. Na zjeździe w Bydgoszczy obecnych było 2000 kupców z Pomorza. W zjeździe tym brał również udział p. minister Kwiatkowski i inne wysoko postawione osobistości. Kupiectwo pomorskie stoi przed wielkim zadaniem. Należy bowiem dążyć do poprawy stosunków gospodarczych i ekonomicznych. Zwalczać należy przede wszystkim handel i przemysł żydowski, a współpracować trzeba dla wspólnego dobra z rzemiosłem samodzielnym. P. Marchlewski zwrócił również uwagę na gospodarkę odpadkową, która jego zdaniem posiada milionowe wartości. Prelegent uzasadnił swe wywody z punktu widzenia handlowego, państwowego i krajowego, jak również z punktu widzenia handlu zagranicznego. Poza tym p. Marchlewski poruszył jeszcze sprawy organizacyjne, spółdzielczość i konkurencję, jaką wywołuje ona na naszych ziemiach zachodnich. Następny referat na temat kredytu kupieckiego wygłosił dyrektor Związku p. mgr. Michalik z Grudziądza. Nad referatami wywiązała się ożywiona dyskusja, w której zabierali głos: pp. Kobierzyński, Wierzbowski, Sucharski, Muchowski, Bukowski, Winiarski i inni. Zebranie zakończono odczytaniem komunikatów organizacyjnych.

— **Komunikat.** W myśl art. 62 ordynacji podatkowej (Dz. U. R. P. Nr. 14 z roku 1936) na właścicielach nieruchomości budynkowych, tak starych, jak i nowych ciąży obowiązek zawiadamiania Urzędu Skarbowego o wszelkich zmianach, jakie zaszły w osobach najemców poszczególnych lokali. Zmiany te winny być zgłaszane w ciągu dni 30-tu po opuszczeniu lub zajęciu lokalu. Jak dotychczas nie wszyscy właściciele budynków dopełniają ciążącego na nich obowiązku, powodując tym niesłuszne wszczynanie egzekucji za podatek od lokali od lokatorów, którzy dany lokal opuścili, następnie wprowadzają chaos w ewidencji lokatorów prowadzonej przez Urząd Skarbowy, wreszcie narażają się na kary pieniężne za niezgłoszenie zmian. W związku z powyższym Urząd Skarbowy zaznacza, że za nie zawiadamianie w przepisanym terminie o zmianach zaszłych w osobach lokatorów, będą bezwzględnie stosowane kary pieniężne, w myśl art. 185 ordynacji podatkowej do 500 zł. Uwaga: Druki na zawiadomienia wydaje bezpłatnie Urząd Skarbowy w godz. od 10 do 13 (pokój 14). — S. Szyjkowski, naczelnik Urzędu Skarbowego w Chełmnie.

Dziś — Piątek Korneliusza **16 września**

Jutro — Sobota Stygm. Św. Franc. **17 września**

Redakcja i Administracja „Gazety Pomorskiej" w Bydgoszczy — ul. Dworcowa 30, tel. 24-80

NOCNY DYŻUR APTEK

— **Apteka pod Niedźwiedziem,** ul. Niedźwiedzia 11, tel. 3050.

— **Apteka pod Koroną,** ul. Dworcowa 48, tel. 3301.

WAŻNE TELEFONY

— **Pogotowie Ratunkowe,** Pomorska 16, telefon 2615 i 2616.

— **Straż Pożarna,** ul. Pomorska nr. 16, telefon 06.

— **Komisariat Główny P. P.** (gmach wojewódzki), Jagiellońska 5, telefon 2700.

REPERTUAR KIN

KAPITOL: „Pościg za kawalerem".
BAŁTYK: „Mali bohaterowie".
APOLLO: „Patrol na pustyni".
KRISTAL: „Taniec szczęścia i rozpaczy".
LIDO: „Córka znachora".
MARYSIEŃKA: „Znachor".

Z Teatru Miejskiego
im. K. H. Rostworowskiego w Bydgoszczy

Dziś w piątek 16 bm. odbędzie się przedstawienie **„Judasz z Kariothu"**. Rolę tytułową z prawdziwym artyzmem odtwarza młody, utalentowany aktor Leopold Skwierczyński, w otoczeniu obsady premierowej.

W sobotę, 17 bm. oraz w niedzielę 18 bm. o godz. 20 odbędzie się komedia St. Kiedrzyńskiego pt. **„Piorun z jasnego nieba"** z udziałem Heleny Krzywickiej, Lidii Kownackiej, Hanny Wańskiej, oraz pp. Stanisława Dębicza, Aleksandra Gajdeckiego, Tadeusza Kuźmińskiego, Stanisława Malatyńskiego, Bolesława Rosłana i Stanisława Winczewskiego. Przepiękne dekoracje pomysłu Jadwigi Przeradzkiej i Aleksandra Jędrzejewskiego.

W niedzielę 18 bm. o godz. 16 dane będzie przedstawienie popołudniowe **„Judasza z Kariothu"** po cenach zniżonych.

W przygotowaniu sensacyjna sztuka **„Szóste piętro"** z udziałem całego zespołu w reżyserii Edmunda Szafrańskiego. Premiera 24 września.

Podaje się do wiadomości osób zainteresowanych, że przy Teatrze Miejskim organizuje się lekcje baletowe dla dziewczynek od lat 10-ciu. Zapisy z rodzicami przyjmuje Teatr Miejski w godz. od 4—5 po południu.

Notatki kronikarza

— **Z Tow. Naukowego im. Kopernika.** — Dzisiaj w sali wykładowej Państw. Inst. Nauk. Gosp. Wiejskiego przy ul. Weysenhoffa 11, urządza Tow. Naukowe im. Kopernika wieczór, na który złożą się referaty: inż. Bohdana Dzikowskiego: „Teoretyczne podstawy aklimatyzacji"; mgr. Kazimierza Michalskiego: „Podkarpackie impresje botaniczne", oraz dr. Leszczenki: „Demonstracja okazu purchawki olbrzymiej". Wstęp dla członków i sympatyków bezpłatny.

— **Sprzedaż wybrakowanych koni.** W sobotę 24 bm. o godz. 10 odbędzie się na Nowym Rynku sprzedaż w drodze licytacji 33 wybrakowanych koni wojskowych.

— **Lekarz powiatowy dr. Szerzeniewski** wrócił z urlopu wypoczynkowego i objął dzisiaj urzędowanie.

— **Pod Orłem stałe czwartkowe wieczorne dancingi Polskiego Białego Krzyża.** Co czwartek organizuje Polski Biały Krzyż w sali malinowej Pod Orłem o godz. 21 dancing. Przy wstępie pobierać się będzie dobrowolne ofiary na oświatę żołnierza. — O godz. 23 występy zespołu artystycznego Kawiarni Pod Orłem. Polski Biały Krzyż sądzi, że dancingi powyższe zgromadzą szerokie sfery towarzystwa bydgoskiego.

— **Oj z tymi rowerami.** Znowu mamy do zanotowania kradzieże rowerów. Z korytarza domu przy ul. Dworcowej skradziono rower Walentemu Wolenowskiemu (Jasna 20). Leonardowi Kowalkowskiemu (ul. Żwirki i Wigury 11) zabrano rower z piwnicy i wreszcie z ulicy Gdańskiej skradziono rower mieszkańcowi pobliskiego Żołędowa — Augustowi Lempce.

— **Odwołanie zebrania.** Wyznaczone na wczoraj zebranie organizacyjne Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju zostało odwołane z powodu nagłego wyjazdu p. prez. Barciszewskiego. Nowy termin podamy w odpowiednim czasie.

— **Zebranie kupców.** We wtorek 20 bm. odbędzie się pierwsze po przerwie letniej zebranie Tow. Kupców w sali Resursy Kupieckiej. Na porządku dziennym ciekawy referat dyr. Izby Przem.-Handl. w Gdyni mgr. Józefa Kawczyńskiego pt. „Prace badawcze nad strukturą handlu w Polsce". — Referent — to jeden z nielicznych w Polsce znawców handlu zagranicznego, to też zapowiedź referatu spotkała się z wielkim zainteresowaniem. Zarząd Towarzystwa złoży kwartalne sprawozdanie, oraz omówi szereg spraw organizacyjnych. Niewątpliwie ciekawa będzie dyskusja nad „Wystawą Pomorską", która — jak wiadomo — urządzona będzie w Bydgoszczy w 1940 r.

— **Najechanie.** Na ul. Grunwaldzkiej u wylotu ul. Granicznej taksówka, kierowana przez Alojzego Ścierzyńskiego, najechała na 8-letnią Janinę Maj. Dziewczynka doznała lekkich obrażeń.

— **W komisariacie I P. P. w Bydgoszczy** ul. Jagiellońska 5 znajdują się przedmioty pochodzące z kradzieży: zegarek srebrny męski z złotym brzegiem, marki L. Epim Nr. 5497 na kluczyku, zegarek srebrny mały na kluczyku marki „Schuppement", zegarek mały czarny z łańcuszkiem nikl. — Przedmioty te można odebrać w wyżej wymienionym komisariacie.

Skandaliczne odnowienie Teatru Miejskiego
Szopa na wsi, czy reprezentacyjny przybytek kultury? — Kto winien nieestetycznemu odmalowaniu teatru?

Dokoła świeżo odmalowanego Teatru Miejskiego powstał huczek. Nawet pewne pismo miejscowe, które w bałwochwalczy sposób chwali wszystko co czyni Magistrat, po pierwszych zachwytach zatrąbiło na odwrót i z kolei „Hejże na Soplicę". Trudno, ale trzeba otwarcie powiedzieć, iż odnowienie teatru zupełnie nie udało się.

Skandal jest tym większy, iż wypadł właśnie na otwarcie sezonu teatralnego, gdy przybyło na przedstawienie inauguracyjne szereg osób z poza Bydgoszczy ze sfer urzędowych, towarzyskich i t. d. całego Wielkiego Pomorza. W związku z omawianą sprawą otrzymaliśmy liczne listy, oraz zapytania i uwagi telefoniczne od naszych Czytelników i Przyjaciół.

Sprawy tej nie poruszaliśmy wcześniej celowo, nie chcąc wywoływać większego podekscytowania opinii publicznej z jednej strony i czekając z drugiej strony na stanowisko jakie zajmie Zarząd Miejski.

Otóż jak się dowiadujemy, zostało postanowione ostatecznie przeprowadzenie ponownego remontu. W obecnej sytuacji jest to jedyne wyjście, lecz wyłania się tutaj pewne pytanie. Kto odpowiada za doprowadzenie do obecnej sytuacji? Przecież miasto musi przedsiębiorcy, który wykonał roboty, zapłacić kilka tysięcy złotych, które przecież zostały wyrzucone dosłownie „w błoto".

Mamy przecież w magistracie „speców", którzy nie powinni dopuścić, by reprezentacyjny i najpiękniejszy budynek miasta malowano jak jakiś płot, czy stodołę na wsi. Doskonale zdajemy sobie sprawę, iż solidne odremontowanie, to wydatek poważny. Dla przykładu podajemy koszt wymalowania metra kwadratowego sposobem à la teatr miejscowy, który wynosi zł 1,40 (dosłownie jeden złoty i czterdzieści groszy), podczas, gdy metr kwadratowy t. zw. tynku szlachetnego, który winien być tutaj użyty, kosztuje 12—14 zł, a więc dziesięć razy więcej.

Ale czy wolno było ze względów oszczędnościowych doprowadzić do obecnej sytuacji? Nie wymaga to odpowiedzi. Nie wątpimy, iż sprawa ta znajdzie na posiedzeniu Rady Miejskiej należne echo, oraz dowiemy się, kto był winien tej pierwszej, a tak wielkiej kompromitacji miasta. (r)

Zwłoki noworodka w lesie

Jeden z przechodniów natknął się w lesie gdańskim na zwłoki noworodka płci męskiej, będące w stanie już częściowego rozkładu. Zawiadomiona o odkryciu policja, poleciła zwłoki odstawić do kostnicy przy ul. Szubińskiej. Za wyrodną matką wszczęto poszukiwania. (m)

Ofiary strasznego dramatu zostały już pochowane

Ofiary strasznego dramatu rozegranego ub. niedzieli — o czym donosiliśmy — Bednarkowa i jej dwoje dzieci zostały już pochowane na cmentarzu przy szosie Szubińskiej. Udział w pogrzebie wzięła liczna rodzina Bednarków oraz mąż morderczyni i ojciec jej ofiar. Po za tym w kondukcie pogrzebowym szło kilka tysięcy osób.

Gdy Bednarkową pochowano w jednym grobie z dziećmi, zemdlała jedna z jej sióstr. Po pogrzebie tłum ludzi zajął wrogie stanowisko wobec Bednarka, lecz liczna na cmentarzu policja zdołała go ochronić.

W drodze do domu już w pobliżu mieszkania usiłowano drugi raz dokonać napaści na Bednarka, ale i tym razem policja rozpędziła napastników. Postępowanie tłumu zasługuje na potępienie, gdyż Bednarek i tak przeżywa wielką tragedię po stracie żony oraz dzieci. (m)

Nieludzki woźnica spowodował kalectwo chłopca

Karygodnego postępku, który spowodował kalectwo chłopca, dopuścił się woźnica Drzycimski. Na wóz jego wskoczył dla zabawy 7-letni Zdzisław Siemiński, zam. przy ul. Szczecińskiej 10. Woźnica zamiast zwrócić słownie uwagę chłopcu aby zszedł z wozu, zaczął go bić batem i potem podciął konie i ruszył nagle z miejsca.

Chłopczyk stracił wskutek tego równowagę i spadł pod koła wozu, doznając złamania obu ramion i ogólnych obrażeń ciała. Zawezwaną karetką pogotowia odwieziono ofiarę nieludzkiego postępku woźnicy do szpitala miejskiego.

Świadkowie zajścia oburzeni na woźnicę chcieli dokonać na nim samosądu, obronił go jednak przywołany w międzyczasie policjant. Niewątpliwie woźnica za swój czyn odpowie przed Sądem, gdyż gdyby nie bił chłopca i nie podciął koni, wypadek by nie nastąpił. (m.)

Jeszcze o zachowaniu się młodzieży szkolnej na ulicach

W związku z artykułem o zachowaniu się młodzieży szkolnej otrzymaliśmy szereg listów, których niestety nie możemy ogłosić z uwagi na szczupłość miejsca. — Wszystkim autorom listów dziękujemy za uznanie i zaznaczamy, iż do zagadnień młodzieżowych powrócimy jeszcze niejednokrotnie.

O sprawach poruszonych w liście przez p. „prof. L." napiszemy obszerniej w najbliższych dniach. Prosimy Szanownych Czytelników i Przyjaciół o dalsze uwagi za które będziemy wdzięczni i w miarę możności umieścimy je. Autorce listu podpisanego „Nieszczęśliwa matka": — Poruszymy w następnym artykule. (r)

Przyszła w odwiedziny i skradła zegarek

Nie zawsze gość zachowuje się podczas odwiedzin jak powinien i nie zawsze mile wspomina się go. Doświadczył tego p. Jan Beliński zam. przy ulicy Pomorskiej 24. Zaprosił on do siebie na kawę przygodnie poznaną niejaką Barbarę Leszczyńską. Prezencja tej panny wskazywała na to, iż potrafi odpowiednio zachować się podczas odwiedzin.

Tymczasem „pozory mylą", gdyż Leszczyńska w czasie chwilowej nieuwagi gospodarza mieszkania schowała do swej torebki jego zegarek złoty z bransoletą wartości 200 złotych.

Po jej wyjściu Beliński spostrzegł kradzież i doniósł o tym policji. Nieuczciwą pannę ujęto i osadzono w areszcie. (m)

Inowrocław

— **Nocny dyżur apteczny** pełni w tym tygodniu Apteka pod Orłem — w Rynku.

— **Telefon Straży Pożarnej** w Inowrocławiu nr. 618.

— **Telefon Pogotowia Ratunkowego i karetki sanitarnej** nr. 276 — czynne w dzień i noc.

— **Biblioteka T. C. L.** mieści się przy ul. Król. Jadwigi 15 — czynna codziennie od godz. 8 do 19-tej, filia w Domu Katolickim ul. Plebanka, czynna od godz. 17 do 19 za wyjątkiem niedziel i świąt.

— **Biblioteka KPW** w świetlicy przy ul. Magazynowej, otwarta w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19-tej.

— **Biblioteka KPW** w świetlicy przy ul. Magazynowej, otwarta w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19-tej.

Powiatowe zawody lekkoatletyczne WF i PW odbędą się w Gniewkowie

Powiatowe zawody lekkoatletyczne dla zawodników i zawodniczek organizacyj i stowarzyszeń WF i PW powiatu inowrocławskiego, które w maju na skutek panującej epidemii pryszczycy zostały odwołane, odbędą się teraz w niedzielę, 25 września br. na boisku w Gniewkowie. Program zawodów poszczególne organizacje i stowarzyszenia WF i PW już otrzymały wzgl. w najbliższych dniach otrzymają. Zgłoszenia zawodniczek i zawodników do poszczególnych konkurencyj należy kierować do Powiatowej Komendy WF i PW Inowrocław, ul. Marsz. Piłsudskiego nr. 47. (wo.)

Odpust „Podwyższenia Krzyża św." w Pakości

Doroczny odpust „Podwyższenia Krzyża św." i obchody kalwaryjskie, połączone z rekolekcjami ku czci świętych Salwatora z Horty i Andrzeja Boboli, kanonizowanych tegoż roku na Wielkanoc w Rzymie, odbędą się w Pakości w sobotę, 17 i w niedzielę, 18 września br. Na powyższą uroczystość i rekolekcje O.O. Franciszkanie serdecznie zapraszają wszystkich wiernych i potrzebujących pomocy Bożej. (wo.)

Z żałobnej karty.

W czwartek, 15 bm. przy dość licznym udziale krewnych i znajomych odprowadzono na cmentarz płonkowski najpoważniejszego wiekiem (84 lata) obywatela wioski Rojewa śp. Franciszka Klóskowskiego. Zmarły cieszył się ogólnym szacunkiem miejscowego obywatelstwa, był honorowym członkiem Kółka Rolniczego i odznaczony za czynną pomoc udzielaną w roku 1919 Powstańcom Wlkp. odznaką zasługi. Niech ziemia kujawska, na której pracował i spędził nieomal całe swoje życie, lekka mu będzie. (wo.)

Serdeczne i entuzjastyczne powitanie wojska w Inowrocławiu

Sprawdzianem, z jak wielką serdecznością odnosi się narodowo i patriotycznie myślące społeczeństwo polskie miasta Inowrocławia i Kujaw Zachodnich do wojska, były ostatnie uroczystości powitania powracających wojsk z manewrów.

W ub. wtorek witał cały Inowrocław tuż za mostem kolejowym na szosie bydgoskiej powracający z manewrów inowrocławski pułk piechoty. Pierwsze piękne i serdeczne przemówienie powitalne zakończone okrzykiem na cześć bohaterskiej armii i Wodza Naczelnego Marsz. Śmigłego-Rydza, wygłosił włodarz naszego powiatu p. starosta Wilczek. Następne przemówienia niemniej serdeczne, sławiące dzielny pułk „Dzieci Kujawskich", wygłosili, prezydent miasta p. A. Jankowski i p. Kaźmierczak w imieniu obywatelstwa m. Inowrocławia. Za serdeczne przyjęcie w mocnych i żołnierskich słowach podziękował p. pułkownik Mirgałowski.

Następnego dnia t. j. w środę odbyło się na szosie toruńskiej entuzjastyczne powitanie pułku artylerii. Przemówienia powitalne, z podkreśleniem, jaką gorącą miłością otacza społeczeństwo m. Inowrocławia i Kujaw polskie wojsko, wygłosili kolejno p. p.: starosta Wilczek, wiceprezydent Juengst, radca miejski Benedykciński w imieniu obywatelstwa i sędzia Olek w imieniu P. B. K. Pan płk. Czerwiński, dziękując serdecznie za miłe i patriotyczne przyjęcie, zapewnił, że kontakt pomiędzy armią i narodem będzie zawsze żywy.

Społeczeństwo polskie m. Inowrocławia przez swój liczny udział i zgotowaną owację, dało raz jeszcze dowód, że kocha polskie wojsko, że ceni tych, co gotowi w chwili każdej na rozkaz Wodza Naczelnego bronić granic naszych i honoru polskiego. (wo.)

Świadectwo majstra wojskowego równoznaczne z dyplomem mistrzowskim

Z posiedzenia zarządu Zw. Izb Rzemieślniczych R. P.

W dniu 13 b. r. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Izb Rzemieślniczych R. P. na którym omawiana była, między innymi, sprawa kształcenia terminatorów przez majstrów wojskowych. Zarząd Związku Izb wyraził opinię, że skoro art. 145 prawa przemysłowego uznaje świadectwo złożenia egzaminu przed komisją egzaminacyjną dla majstrów wojskowych za dowód uzdolnienia zawodowego do samoistnego prowadzenia rzemiosła, należy — z uwagi na wysoki poziom przygotowania praktycznego i teoretycznego majstrów wojskowych, uważać świadectwo majstra wojskowego za równoznaczne z dyplomem mistrzowskim określonego rzemiosła. Z tego wynika, że majstrowie wojskowi korzystać winni z uprawnień przysługujących posiadaczom dyplomu mistrzowskiego, upoważniającego do samoistnego prowadzenia rzemiosła i do kształcenia terminatorów.

Postanowienie to powziął Zarząd Związku, celem umożliwienia licznej rzeszy pracowników cywilnych, pracujących w warsztatach wojskowych składania egzaminu czeladniczego i uzyskania w ten sposób normalnego dowodu uzdolnienia do samoistnego prowadzenia rzemiosła.

Opinia powyższa przesłana została Ministerstwu Przemysłu i Handlu.

Sukcesy polskiej radiofonii

W ciągu 4 lat przybyło 619.750 abonentów radiowych

Inaczej traktuje się dziś sprawę rozprzestrzenienia sieci odbiorników radiowych niż przed kilka laty, kiedy skrzynka radiowa była uważana za „lepszy gramofon" i świadczyła wybitnie o zamożności jej posiadacza. Głód radia dziś powszechnie obserwowany jest dowodem daleko poważniejszego stosunku do radia, tego instrumentu kultury, oświaty, ważnego czynnika w życiu rodziny, społeczeństwa i państwa.

Rozwój radiofonizacji zawdzięcza się coraz to wzmagającemu się uświadomieniu w tym kierunku dzięki celowej i intensywnej propagandzie, żywej akcji wielu społecznych działaczy i licznemu zespołowi ludzi, zrzeszonych w Społecznym Komitecie Radiofonizacji Kraju. Sukcesy pracy na tym polu pozwoliły nam przewyższyć nawet osiągnięcia zagranicy.

Jeśli weźwiemy stan abonentów Polskiego Radia w dniu 1 stycznia 1934 r. (311.287 abonentów) za sto, to na dzień 1 maja 1938 r. otrzymamy dokładnie 199 proc. wzrostu abonentów Polskiego Radia, czyli w ciągu czterech lat przybyło Polskiego Radiu 619 tysięcy 750 abonentów.

Równocześnie stan nasycenia odbiornikami radiowymi wzrósł z 9,4 do 27,1 odbiorników na 1000 osób ludności, a jeden odbiornik przypadał 1 stycznia 1934 r. na 106 osób, podczas gdy 1 maja 1938 r. już tylko na 37 osób.

Te wyniki akcji radiofonizacji kraju udało się osiągnąć dzięki współdziałaniu całego szeregu środków, a mianowicie: intensywnej akcji propagandowej prowadzonej przy pomocy czynników społecznych, reorganizacji programu radiowego, dostosowanego do potrzeb nowych abonentów radia, oraz intensywnej rozbudowy sieci stacyj nadawczych, co stwarza nawet dla średnio zamożnych abonentów radia dogodne warunki odbierania audycyj radiowych na proste i tanie odbiorniki.

Dopomóż ociemniałym

choćby najskromniejszym datkiem w dniach ogólnopolskiej zbiórki 17, 18 i 19 bm.

Zmiana wysokości składek w inwalidzkim ubezpieczeniu robotników rolnych

Ustawą z dnia 30 lipca 1938 r. (Dziennik Ustaw R. P. z dnia 6. 8. 38 r. nr. 56 poz. 446) uległa zmianie wartość znaczków inwalidzkich w ubezpieczeniu robotników rolnych (Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu), a mianowicie podwyższono: znaczki I klasy z 30 gr na 40 gr, znaczki II klasy z 45 gr na 60 gr, znaczki III klasy z 60 gr na 80 gr, znaczki IV klasy z 75 gr na 1,— zł, znaczki V klasy z 90 gr na 1,20 zł.

Znaczki o wyższej wartości obowiązują od dnia 6 sierpnia 1938 r. (data ogłoszenia ustawy); kolorem i wyglądem zewnętrznym nie różnią się one od dotychczasowych z wyjątkiem nadruku wartości znaczków.

Nowych tabel inwalidzkich Ubezpieczalnia Krajowa nie wyda, ponieważ klasy znaczków inwalidzkich obowiązują jak dotychczas.

Urzędy pocztowe zostały już zaopatrzone w znaczki inwalidzkie nowej wartości.

Ubezpieczalnia Krajowa zwraca uwagę zainteresowanym, ażeby za czas od 6. 8. 38 r. uiszczali składki wyłącznie znaczkami nowej wartości, gdyż wlepione za czas od 6. 8. 38 r. znaczki starej wartości nie będą uznane.

Ewentualne zaległości, istniejące w kartach kwitowych winni pracodawcy uregulować natychmiast, ponieważ urzędy pocztowe sprzedawać będą znaczki inwalidzkie dotychczasowej wartości tylko przez okres ograniczony.

Z ruchu wydawniczego

Francuskie okręty o polskich nazwach

Interesującą wiadomość na powyższy temat znajdujemy w II-im z kolei numerze „Archiwum Heraldycznego" czasopisma poświęconego Rycerstwu Polskiemu, heraldyce, sfragistyce i genealogii, którego redakcja mieści się w Warszawie przy ul. Królewskiej Nr. 29. Okazuje się, że polskie nazwy francuskich okrętów utrzymują się od roku 1808 Numer otwiera motto zaczerpnięte z „Międzymorza" Stefana Żeromskiego. Następnie znajdujemy szereg ciekawych artykułów, jak np. „Gdzie znajdowała się twierdza „Kazimierzów" — „Generał Hipolit Błeszyński" — „Upadek miasta Suraż" „Debata w sejmie nad majątkiem powstańca Kościuszkowskiego". Poza tym numer zawiera spis wojewodów malborskich oraz spis szlachty polskiej.

Ważne dla emerytów i rencistów kolejowych oraz wdów i sierot po kolejarzach

Wszystkie dowody tożsamości osoby, starego typu (oprawione w zielone płótno lub granatowy karton) nawet, gdy mają jeszcze wolne rubryki do prolongaty, podlegają z **dniem 31 grudnia 1938 r. wycofaniu.** Wzamian wyda Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych dowody nowego wzoru, oprawione w zieloną skórkę.

Pisemne podania o wymianę należy wnosić do Biura Personalnego D. O. K. P. Toruń **wyłącznie za pośrednictwem poczty lub jednostek służbowych.** Osobistych zgłoszeń do Dyrekcji emerytów zamieszkałych poza Toruniem, Dyrekcja nie uwzględni. Do podań należy dołączyć: 1) stary dowód, 2) kwit kasy stacyjnej na opłatę po 60 gr za każdy dowód, 3) fotografię wymiaru 37 razy 52 mm, wykonane na jasnym tle z odkrytą głową, własnoręcznie podpisane u dołu przez właścicieli.

Terminy wnoszenia podań do Dyrekcji są dla nazwisk o literach początkowych: **A do I mies. wrzesień, J do R październik i S do Z listopad 1938.**

Dla prolongaty nowych dowodów wydanych w latach 1937 na 1938, obowiązują te same zasady i terminy, przy czym o prolongatę należy wnosić osobne podania.

Tabela loterii

NIEURZĘDOWA

z dnia 15 września

I i II ciągnienie
GŁÓWNE WYGRANE

Stała dzienna wygrana zł. 5.000 padła na nr. 85161

Zł. 15.000 na nr. 9864

Zł. 10.000 na n-ry: 53950 105779

Zł. 5.000 na nr. 102459

Zł. 2.000 na n-ry: 75883 83875 84218 91714 95114 105503 109708 117417 125820 142337 144819 150855

Zł. 1.000 na n-ry: 3110 5472 10143 10572 17089 31892 33478 37585 41377 49034 53979 55919 56240 61787 68821 73254 81283 86495 87453 53471 100304 100645 104754 104930 110957 111777 115326 115943 128320 141726 144444 146497 147745 148224

Wygrane po 250 zł

24 69 244 355 524 45 8 637 769 91 806 21
1124 269 663 765 80 802 955 79 2123 219
346 49 73 457 77 554 746 845 3007 63 144
212 80 97 339 47 435 641 86 884 924 80
4035 301 59 9 6439 555 612 716 83 920 5011
93 98 109 72 74 69 84 390 573 634 81 83
722 81 857 6033 162 217 361 517 27 622 20
34 46 860 957 7121 2 628 32 87 233 346
81 572 903 6 58 8035 88 272 77 318 424
607 86 822 71 89 9007 167 73 262 310 15
71 501 17 61 65 670 702 999

10007 155 446 66 657 962 11086 99 174
208 13 17 63 4 507 55 828 40 60 983 12205
27 54 310 20 30 401 13 90 521 31 67 616
800 992 13021 43 56 77 232 97 99 313 479
74 9876 14047 137 222 28 412 66 619 789
858 15165 208 366 90 401 19 545 68 715
901 16069 181 426 757 94 838 71 985 17013
125 256 496 581 607 51 701 99 892 18007
5 107 38 381 410 60 603 68 89 842 19070
138 318 71 94 433 502 17 83 624 723 896 967

20156 202 34 315 444 93 518 79 804 64
938 60 67 21176 92 395 427 42 623 54 57
89 754 816 53 22067 119 38 223 443 523
77 725 861 23094 319 21 423 531 40 41 92
679 745 24005 81 133 68 374 428 507 817
25141 72 21 9447 515 752 59 87 26177 216
37 357 59 438 519 772 24 941 27098 121
269 549 97 708 812 87 940 28064 86 134
48 342 420 534 52 86 609 29042 249 340
62 85 694 714 849 92 929 56 94

30057 243 46 51 334 86 514 783 813
31032 93 100 68 338 71 455 510 677 759
65 85 812 16 900 32 33 78 32100 81 201
412 20 56 684 772 955 33003 22 153 387
597 870 34009 27 47 48 188 238 558 71 600
751 845 954 69 35115 21 38 415 76 628
906 47 36185 2332 397 422 64 66 560 720
60 70 858 37036 163 251 444 591 708 25
841 935

38143 280 406 29 512 72 763 99 883 980
39000 61 115 62 325 85 462 580 614 800
59 60 73 939 63

40115 47 254 366 93 539 622 66 84 768
859 41018 253 55 86 393 427 93 506 621
74 42149 255 59 87 90 355 59 412 27 89
93 523 55 624 700 56 86 91 902 43040 152
231 61 63 418 73 546 612 44168 99 270 82
419 29 510 56 65 95 647 59 722 55 815
38 43 52 903 43 45150 61 212 21 383 84
610 757 79 46065 173 332 416 86 566 616
59 93 714 8 84 47026 145 81 243 52 65
350 422 648 974 48236 37 48 411 653 905
49135 38 56 206 316 64 653 63 65 734 65
852 907 15

50085 105 217 327 544 84 93 98 620 92
964 51044 140 67 250 90 533 404 41 631
53 791 850 921 41 52060 83 320 358 421
536 66 926 66 53028 180 338 76 82 441
589 54228 545 75 622 859 55013 126 93
211 355 448 523 60 712 60 865 56197 213
57 308 430 61 580 852 77 57151 717 52
914 58248 89 462 95 665 735 915 63 80
59002 122 276 723 32 47 947 64

60012 66 83 113 214 300 552 59 611 726
981 61143 44 237 381 652 62505 63 543
63 641 706 933 63033 176 566 64328 565
623 895 911 65208 74 39 641 54 766 75
66082 171 93 511 667 67219 326 495 514
17 38 41 709 52 70 970 93 68043 151 364
432 63 509 30 45 681 714 39 41 849 952 71
69098 147 222 304 549 620 87719 56852

70281 307 35 69 404 537 815 22 935 45
71095 189 484 5223 98 607 4 47 751 841
72130 49 206 301 532 628 56 742 59 71 99
73002 25 33 45 253 306 84 427 517 608
15 700 923 59 74097 126 241 327 65 67 489
522 761 73 75013 37 50 163 278 350 94
99 749 812 912 44 85 73
76138 256 309 419 519 570 60 702 836 993
77039 158 350 56 583 670 733 824 26 943
78143 97 292 458 72 97 601 764 70 845
951 79 79126 211 376 408 14 758 67 878
905 60 78

80009 10 130 82 97 344 97 507 43 46
61 673 762 876 918 20 23 80 90 81023 54
112 85294 306 770 76 809 98 934 82018 60
146 217 323 48 539 92 640 68 83 726 857
83016 217 25 48 431 653 714 812 53 916
72 84216 25 95 310 718 828 32 68 952 55
85106 385 449 538 710 86082 333 543 763
77 845 85 956 87036 157 67 246 57 465 596
650 86 806 964 88075 278 347 494 662 63
785 93 812 89208 41 79 321 93 493 906 79

90237 53 335 55 511 69 629 79 721 888
91002 10 136 61 213 411 513 847 74 76
92 949 67 92116 92 306 433 40 628 93166
518 29 84 641 87 766 888 91 94168 223
59 83 328 448 522 47 64 601 764 95284 306
67 84 93 495 875 92 900 96072 274 388
610 90 825 917 44 97035 251 371 447 55
545 557 70 90 809 29 938 78 98053 111
51 84 217 20 36 386 401 544 58 617 56
759 84 99022 60 122 30 289 410 636 73
794 850 82

100170 209 369 773 79 912 54 101120
61 228 339 63 442 50 584 642 735 848
102031 55 74 192 431 67 589 625 724 25
900 83 84 103040 302 79 92 429 515 673
714 809 78 93 936 43 104057 146 94 208
365 449 86 702 68 105006 93 151 230 418
78 554 687 106063 250 310 24 541 660
70 83 720 60 107080 228 81 360 438 77
98 785 855 979 108163 234 376 466 534
99 620 39 57 95 909 17 88 109002 3 76
192 238 346 55 485 695 830 958

110033 162 76 86 304 16 77 426 43 500
663 799 990 111211 315 543 658 706 52
75 876 88 112000 188 97 304 12 38 50 417
49 84 782 977 113192 407 657 884 975 94
114121 64 27 323 402 68 9 536 755 842 94
115004 80 209 308 27 415 50 707 46 77
116151 285 770 117031 55 138 504 653 726
948 72 118042 376 430 611 17 50 703 60
119106 16 42 215 515 813 958

120001 84 310 20 498 562 610 21 735 804
121053 78 231 345 66 419 20 49 71 84 536
757 78 833 981 122166 84 97 325 29 613 725
123026 73 103 335 73 638 738 921 71 124016
282 327 88 446 754 908 20 125292 480 571
628 838 93 920 52 126033 41 129 39 280 385
526 647 709 803 979 127165 233 84 399 467
559 65 637 863 128115 473 933 47 129116
32 285 343 98 426 375 91 608 24 748 50 86
953 89 93

130314 403 86 685 810 78 935 17 131059
375 482 537 41 690 729 921 86 132111 73
74 321 24 513 43 609 71 832 41 133082
99 134 280 78 338 444 580 626 702 816
981 134205 54 359 482 652 767 877 135192
207 19 343 74 433 572 761 805 931 70
136041 169 225 72 369 578 650 956 86
137001 33 84 113 289 91 355 56 483 99
790 701 20 33 138118 70 92 280 375 77 541
617 139005 185 91 345 96 613 811 39 949
59

140341 472 355 661 94 806 977 141033
156 265 401 13 22 504 18 629 749 90
142036 35 122 246 1 327 51 98 679 715 47
828 960 143037 255 58 482 700 816 144036
143 243 364 432 40 553 609 90 812 31 38
73 925 40 80 145095 312 37 431 539 745
827 146041 67 127 215 368 440 78 598 650
748 65 813 147157 67 87 250 418 513 98
606 760 86 805 8 78 148122 392 413 69
687 883 962 80 149013 69 78 213 505 889

150189 319 68 439 89 552 792 947 151037
94 143 224 74 336 71 419 506 73 652 704
64 87 97 858 89
152065 227 30 38 344 960 153071 111 13 234 314
422 52 55 781 154028 90 270 73 94 336 49 89 406
41 80 587 617 72 839 50 900 155177 358 99 406 95
511 94 673 82 752 821 35 59 986 156043 115 235
57 95 383 430 67 96 693 961 157309 497 515 739
877 967 158084 199 268 370 80 405 514 52 86
781 813 914 60 159013 230 31 593 626 65 75 745

CIĄGNIENIE III
Wygrane po 250

2 147 74 240 376 420 527 80 631 33 741
78 971 75 1012 68 297 567 2031 179 236
394 417 672 707 97 800 950 3267 409 504
669 707 26 968 4097 199 391 93 99 5005

234 318 40 6005 49 144 397 445 89 7043
18 309 24 481 663 706 844 53 86 902 17
8026 120 244 311 431 10 535 627 721 9270
667 711 800 60 63 923

10124 235 330 478 505 607 26 31 36 981
11033 159 70 230 70 97 379 414 782 98
817 12121 336 736 61 910 13128 360 400 14
41 513 756 832 14023 87 176 236 617 715
15073 92 255 334 417 798 868 16132 289
304 12 43 84 444 812 16 86 967 17220 40
351 433 555 85 899 18027 433 636 55 791
818 19099 286 607 30

20775 863 959 70 21193 266 76 461 564
721 933 22204 53 401 39 622 774 23064
130 400 572 846 24036 719 880 968 25171
401 26109 70 473 584 602 27323 541 28022
128 707 17 942 81 29067 93 158 75 554 743
906

30056 88 130 928 98 31560 68 898 32023
413 506 676 820 36 33070 122 631 66 34503
19 65 759 926 35808 36245 348 63 462 543
64 904 37320 423 661 701 807 906 37
38436 622 840 39136 83 443 642

40124 204 52 496 528 98 41355 69 758
857 43127 708 44005 48 116 344 805 45046
361 432 631 756 92 804 46041 82 94 95
203 28 431 47102 78 85 316 401 74 704 39
815 975 48155 416 885 49046 112 62 88
518 727 832 949

50339 645 704 878 51003 22 52084 173
237 951 53128 58 411 504 830 926 54168
277 617 18 80 86 788 837 949 55245 352
430 644 826 47 56004 55 314 651 728 57524
637 61 73 774 917 58514 79 511 30 693
962 59127 363 425 75 668 80 841

60177 244 515 688 826 33 61208 641 42
69 969 62284 437 516 63082 169 535 54
64001 547 64 83 924 65311 75 574 614 70
868 66049 92 190 513 604 775 67192 240
82 68200 18 371 638 879 939 73 69233 43
380 408 16 541 88 838 910

70044 119 440 543 47 713 24 923 81
71036 155 200 506 977 72011 73 870 934
73183 92 431 42 547 74318 82 665 717 832
75371 483 541 82 602 876 901 76298 537
831 937 55 77697 772 78077 246 363 438
797 900 45 79064 317 472 625 733 981

80145 81 253 16 958 81484 824 959 82220
373 554 981 83272 547 84280 451 951 72
85026 83 537 39 47 584 661 86308 50 421
92 522 759 977 87087 200 340 439 512 788
88033 187 306 433 39 559 685 761 79 81
978 89184 276 85

90202 43 66 413 27 687 799 816 903
91247 392 443 547 655 755 846 957 92135
61 375 458 578 661 82 948 93009 239 90
362 63 68 71 716 40 76 869 983
94125 207 765 95650 81 709 51 890
96293 403 530 56 699 745 895 903 97098
291 477 548 661 749 835 917 45 98482 580
766 816 99043 91 863 932 57

100320 852 76 101173 271 572 102056
362 436 563 784 806 103273 350 104136 44
78 625 737 806 929 81 105015 142 263 82
676 931 61 106308 54 512 737 96 983
107001 156 879 108017 429 718 810 109035
575 667 747 65 75 950

110151 83 855 111209 866 112307 561
663 79 113205 337
114090 205 465 97 115227 364 411 652 760
72 116158 321 31 507 67 812 117852 71
118091 561 923 119154 489 646 760

120903 121315 440 523 600 122191 227
308 10 634 751 123558 678 786 812 21
124344 651 89 820 125018 23 144 249 333
451 97 126005 481 96 607 31 783 127138
60 372 594 751 885 935 128101 292 335 551
79 713 33 53 70 79 129380 492 606

130226 538 637 776 95 800 931 36 55 71
131477 132071 101 260 411 536 46 736
133218 518 134020 96 102 235 135202 889
136090 108 308 137026 47 267 837 138299
661 997 139106 68 859

140802 141177 408 590 677 706 48 86 822
39 142002 20 245 506 640 56 83 791 143087
350 408 63 854 71 911 144011 290 533 696
973 145036 377 96 501 146109 469 98 566
673 709 807 926 147797 148217 332 149211
626 719 886

150043 64 83 175 217 381 478 90 945
151752 85 890 984 152013 197 764 97 829
153036 100 86 244 74 425 507 27 154020
224 380 541 760 941 155072 212 22 436 42
661 521 156042 104 409 38 157027 627
158184 283 376 159265 337 528 894

IV ciągnienie
GŁÓWNE WYGRANE

Stała dzienna wygrana zł 20.000 na nr: 155280

Zł 25.000 na nr: 62660

Zł 15.000 na nr nr: 17466 56330

Zł 10.000 na nr nr: 12215 25018 113597 139843

Zł 5.000 na nr: 53846

Zł 2.000 na nr nr: 13030 19770 26386 77534 91000 101655 107420 115414 121197 123225 130225 140986 143229 144047 147935 151561

Zł 1.000 na nr nr: 483 3380 3715 6861 7488 12022 18142 19622 26684 30930 31253 33175 33596 45738 58972 59700 61843 68212 69569 77150 77641 78680 82166 85518 100513 101092 104809 106102 109813 110960 111528 138508 150425 152132 152417 154102

Wygrane po 250

388 606 90 837 95 936 1003 7 117 31 339
2097 187 411 684 940 3096 188 203 396
483 778 4076 148 531 980 5031 409 24 30
572 6149 543 48 610 14 43 7209 322 470
870 8016 20 459 592 848 60 964 9097 523
643 77 88 908

10019 924 11030 249 55 12107 75 302 41
98 949 90 13253 339 94 575 605 60 706
923 98 14146 446 48 560 72 95 717 72
15437 72 589 16062 80 278 360 718 855 76
17120 374 520 667 70 782 18484 585 727
19019 37 273 395 634 987

20299 455 60 598 681 21159 759 833 40
56 61 22269 371 563 807 23243 24686 25314
433 602 14 63 525 26146 203 347 68 497
690 27261 400 614 28009 463 575 614 24
797 928 29072 278 387 546 669 869 70 977

30179 200 61 383 886 31110 365 585 722
45 48 985 32220 60 468 541 925 33352 417
559 34115 265 382 414 623 868 35322 610
736 89 835 36519 844 901 37197 316 993
38108 9 34 299 495 563 96 759 843 71
39111 494 835

40091 181 217 20 414 702 819 20 41316
402 85 42128 375 43386 44061 139 215 312
579 45235 319 27 506 37 46138 208 76 333
34 84 645 67 47271 444 663 945 48112 628
74 747 896 924 49004 193 226 805

50094 236 509 962 51039 82 177 233 85
584 753 52051 86 277 306 914 53059 270
436 699 54119 407 639 55478 531 732 56283
432 35 531 862 57550 781 58018 309 59410
556 746 55 63

60111 390 405 22 590 761 805 17 61182
239 62186 322 400 578 872 63093 186 271
303 62 64118 544 653 65237 333 714 820
66983 67414 17 68021 93 751 858 81 988
69019 117 92 548 765 94

70193 203 47 350 572 71132 214 863 921
72155 303 445 585 73205 402 836 95 980
74158 540 70 651 766 75075 174 567
76074 219 369 492 605 802 45 997 77399
738 45 78229 387 413 545 720 79070 363
551 840 59 974

80179 351 72 501 47 73 838 68 917 81069
331 495 679 82408 513 766 83 83168 367
597 838 900 44 84189 316 519 26 916 85167
87 91 248 694 734 873 998 86539 611 18
805 20 87008 713 80 88267 71 498 584 625
826 89025 220 340

90132 47 74 78 89 344 66 982 91094 201
68 75 774 834 962 92065 396 796 859 87
93190 679 965 94370 401 16 536 630 750
95495 986 96084 512 620 985 89 97132 625
789 884 977 98518 644 797 99057 109 219
80 477 79 527 78 713

100292 101024 77 222 473 569 102384 593
103064 253 647 841 45 915 38 50 104934
105422 821 64 72 106012 151 59 254 432 600
95 829 958 72 94 107211 58 65 424 644 836
944 108238 835 935 70 109155 398 440 771
80 972

110230 94 624 111 204 548 96 604 862
112018 202 958 59 113432 61 783 114013 61
450 92 841 927 115102 116324 518 23 734
895 900 117043 455 541 617 962 118199
365 119466 331 746 925 28 89

120591 684 904 121236 549 63 680 853
997 122081 416 619 87 767 123502 788 932
124076 114 281 330 474 568 770 995 125339
625 126168 616 41 865 956 127052 184 242
316 419 562 695 915 78 129292 518 36 714
990

130224 790 131125 699 817 21 953 132181
912 133019 703 887 900 35 134057 367 746
135535 136075 507 76 739 972 137029 187
91 440 63 583 138467 91 620 63 840 938
139188 269 519 99 731 933

140048 261 306 55 621 47 91 96 776 838
900 9 141127 218 71 761 142239 381 611
757 807 143375 623 54 144234 436 574 744
145113 39 202 58 95 341 46 726 57 956 88
146298 398 93 661 712 147000 292 416 23 46
148347 972 149101 221 750 84 805 949

150238 44 330 484 726 151069 25 318 492
519 841 89 920

152285 865 153137 249 359 479 798
154274 827 155535 55 647 788 880 916
156020 66 245 442 616 157073 393 402
158264 628 952 159015 22 30 343 67 951

Czy pracownik, który spisuje akty jest pracownikiem umysłowym?

Najwyższy Trybunał Administracyjny wydał ostatnio ciekawe orzeczenie, w którym uznał, że za pracownika umysłowego może być uznana nie tylko osoba, która opracowuje treść pism, ale także osoba, spełniająca czynności pomocnicze, jak pisanie na maszynie, prowadzenie rejestrów pism, wpływających do kancelarii i z niej wychodzących, inkasowanie należności itp. czynności, wymagające z reguły więcej wysiłku umysłowego niż fizycznego.

Nie jest jednak pracownikiem umysłowym osoba, która przeważnie np. zszywa lub spisuje akty, zaopatruje je w pieczęć itp., a tylko dorywczo lub ubocznie spełnia czynności o przewadze czynnika umysłowego.

Przybywa coraz więcej szpitali zradiofonizowanych

Radio przynosi wiele pożytku chorym. W wielu szpitalach zainstalowano już radio z funduszów państwowych, samorządowych, z darów społeczeństwa i jednostek. Ostatnio odbyła się uroczysta inauguracja instalacji radiowej w szpitalu miejskim w Poznaniu. Jest to największy szpital w Polsce zachodniej, rocznie bowiem przewija się przezeń ponad 7.000 chorych. Dzięki znacznej subwencji Zarządu Miasta Poznania i staraniom Dyrekcji szpitala urządzono wielką centralę odbiorczą, umożliwiającą również nadawanie nabożeństwa z własnej kaplicy szpitalnej, własnych odczytów i koncertów z płyt. Centrala ta zasila 35 głośników, rozmieszczonych na salach. Każdy głośnik może być dowolnie zciszany lub dowolnie wyłączany na życzenie chorych.

Groteski dawnego prawa

Felieton dla radiosłuchaczy

Dn. 17 września o godz. 16.45 Henryk Olszewski w felietonie radiowym opowie słuchaczom o zabawnych i pełnych komizmu, dla dzisiejszych pojęć, ustawach i zwyczajach, jakie istniały w dawnym prawodawstwie. Prelegent opisze procesy przeciw zwierzętom i przedmiotom, groteskowe kary, jak np. zanurzanie w smole i osypywanie pierzem, lub jazda tyłem na ośle, itp. Felieton nosi tytuł: „Groteski dawnego prawa".

Notowania giełdowe

NOTOWANIA GIEŁDY ZBOŻOWO - TOWAROWEJ W BYDGOSZCZY

z dnia 14 września 1938 roku

Zboże. Pszenica 18.75—19.25; Żyto 13,50—14.00; Jęczmień: 673-678 g. l. 14,50—14,75; 644-650 g. l. 14,00 14.25; Owies 14.00—14.25

Przetwory młynarskie. Mąka pszenna gat. I wyciągowa 0—30 proc. wł. w. 36.00—38.50; I 0—50 proc. wł. w. 33.00—33.50; IA 0—65 proc. wł. w. 30.50—33.00; razowa 0—95 proc. wł. w. 24.50—26.50; mąka żytnia: gat. I 0—65 proc. wł. w. 22.50—22.45; razowa 0—95 proc. wł. w. 18—20,50; mąka żytnia 70 proc. eksp. na wywóz do W.M. Gdańska 22—22,50; otręby pszen. z przem. stand. 11.25—11.75; średn. 11.75—12.25; grube 12.50—13.00; otręby żytnie z przemiału standartowego 10—50—11,00; otręby jęczmienne 11,00—11,75; kasza jęczmienna krajana wł. w. 23,50—26; wł. w. 23.50—26; perłowa wł. w. 34—37.

Strączkowe, oleiste, koniczyny, nasiona i inne. Groch Wiktoria 22,00—27,00, zielony (Folgera) 23 27; rzepak ozimy bez warka 41.50—42.50; rzepik ozimy bez worka 38,50—39,50; siemię lniane 47—49; mak niebieski 58—62; gorczyca 33—35.

Pastewne i inne: Makuchy: lniane 21,50—22,00; rzepakowe 13,25—14; śrut sojowy 23,25—23,50; ziemniaki fabryczne za kg proc. franco fabryka 0,17½—0,18; słoma żytnia luzem 3—3.50; słoma żytnia prasowana 3.50—4; siano nadnoteckie luzem — nowe 4,75—5,50; siano nadnoteckie prasowane — nowe 5,75—6,50.

Hallo, tu Polskie Radio!

Piątek, 16 września

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6,15 Audycje poranne. 7,15 Koncert poranny w wykonaniu Orkiestry Salonowej Rozgłośni Poznańskiej. 8,00 Audycja dla szkół. 11,00 Audycja dla szkół: „Ten, który odważył się być mądrym" — słuchowisko dla dzieci. 11,30 Fragmenty z oper Bizeta — płyty. 11,57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12,03 Audycja południowa. 15,15 Audycja dla dzieci: Bajki — wygł. Mariusz Maszyński. 15,30 Rozmowa z chorymi ks. kapelana Michała Rękasa (ze Lwowa). 15,45 Wiadomości gospodarcze. 16,00 Koncert ork. mandolinistów „Kaskada". 16,45 W kraju dzikiego konika — pogadanka. 17,00 Muzyka taneczna — płyty. W przerwie: Program na jutro. 18,00 Chemia a zagadka życia — pogadanka. 18,10 „Czarny ekspress" — audycja muzyczno-słowna. 18,45 Nowości literackie omówi Stanisław Adamczewski. 19,00 Koncert kameralny. 19,25 Pogadanka aktualna. 19,35 „Wspomnienia z wakacji" — koncert rozrywkowy. 20,45 Dziennik wieczorny. 20,55 Pogadanka aktualna. 21,00 Audycja dla wsi. 21,10 Muzyka Lekka w wykonaniu Ork. Lwowskiej. 21,50 Wiadomości sportowe. 22,00 Koncert symfoniczny w wyk. Ork. P. R. pod dyr. Grzegorza Fitelberga. 22,55 Przegląd prasy. 23,00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego. Komunikat meteorologiczny, Pogadanka aktualna w języku angielskim.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA W TORUNIU

8,10 Koncert rozrywkowy — płyty. 8,55 Wiadomości z Pomorza. 11,30 Z symfonii Józefa Haydna — płyty. 13,00 Dla każdego coś ładnego — płyty. 17,05 Wiązanka melodii z płyt. 17,25 „Po wywczasach" — obrazek słuchowiskowy Heleny Steinbornowej. 17,55 Program na jutro. 21,00 Rozmowę z radiosłuchaczami przeprowadzi Dyrektor Bohdan Pawłowicz. 22,00 Wiadomości sportowe z Pomorza. 22,05 Rozmowa z O.R.P. „Iskra" — przeprowadzi Stanisław Zadrożny. 22,35—23,00 Tańce i piosenki — płyty.

PROGRAMY ZAGRANICZNE

19.05 LATHI. Koncert symfoniczny. Dyr. G. Schneevoigt.
19.50 SOFIA. „La Traviata" — opera Verdiego.
20.10 SZTUTGART. „Fidelio" — opera Beethovena.
20.10 WIEDEŃ. „Wesoła wdówka" — operetka Lehara.
20.30 PARIS PTT. Koncert muzyki symfonicznej.
20.00 PRAGA. „Święta Ludmiła" — oratorium Dworzaka.
20.30 DROITWICH. Koncert Beethovenowski.
21.00 BRUKSELA FLAM. Koncert orkiestrowy.
21.50 LONDYN REG. Koncert Beethovenowski.

Sobota, dnia 17 września

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6.15 Audycje poranne. 7.15 Muzyka poranną w wykonaniu Orkiestry Rozgłośni Wileńskiej. 8.00 Audycja dla szkół. 11.00 „Śpiewajmy piosenki" — audycję prowadzi prof. Tadeusz Mayzner. 11.25 Ryszard Strauss — płyty. 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Audycja południowa z Mościc — (przez Kraków). 15.15 Teatr Wyobraźni dla dzieci: „Za siedmioma górami" Ewy Zarembiny, w wyk. dzieci ociemniałych z Lasek. 15.45 Wiadomości gospodarcze. 16.00 Koncert rozrywkowy (z Katowic). 16.45 Groteski dawnego prawa — pogadanka. 17.00 Muzyka taneczna — płyty. W przerwie: program na jutro. 18.00 Nasz program. 18.10 „Słynni pianiści w roli kompozytorów". Koncert w wykonaniu Gertrudy Konatkowskiej — fortepian. 18.45 Nowe wiersze Leopolda Staffa — kwadrans poetycki. 19.00 Osobliwe nagrania płytowe. 19.20 Pogadanka aktualna. 19.30 „Z pieśnią i tańcem przez Ziemię Krakowską". 20,00 Audycja dla Polaków za granicą. 20.45 Dziennik wieczorny. 20.55 Pogadanka aktualna. 21.00 Aktualna pogadanka rolnicza. 21.10 Z filmów i operetek. 21.50 Wiadomości sportowe. 22.00 Godzina niespodzianek (z Katowic). 23.00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, Komunikat meteorologiczny.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA W TORUNIU

8.10 Wesoły koncert — płyty. 8.55 Wiadomości z Pomorza. 11.25 Skrzypce, śpiew i fortepian — płyty. 13.00—14.15 Dla każdego coś ładnego — płyty. 17.00 Śpiewa chór chłopców szkoły powszechnej im. ks. Piramowicza w Bydgoszczy pod dyr. Konrada Smierniaka (ze studia w Bydgoszczy). 17.20 Tańczymy — wiązanki melodii tanecznych — płyty 17.50 Wiadomości sportowe z Pomorza. 17.55 Program na jutro.

PROGRAMY ZAGRANICZNE

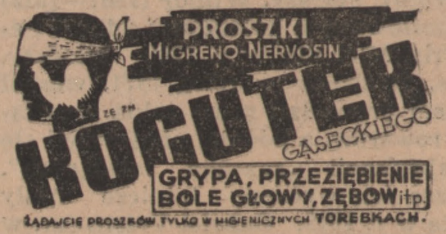
19.25 RYGA. „W Hollywood" — operetka Vintersa
20.00 LONDYN REG. Koncert symfoniczny.
20.10 BERLIN. „Cyganeria" — opera Pucciniego.
20.30 STRASBURG. Szwedzka muzyka symfoniczna.
21.00 MEDIOLAN. „Falstaff" — opera Verdiego.
21.15 LUKSEMBURG. Koncert symfoniczny.
22.30 LONDYN REG. Muzyka taneczna z Ameryki

Gawęda p. dyr. Pawłowicza z radiosłuchaczami

Jak zwykle w piątek, 16 bm. o godz. 21,00 wygłosi gawędę ze słuchaczami dyrektor Rozłośni Pomorskiej Bohdan Pawłowicz.

Rozmowa z „Iskrą"

W piątek, 16 bm. Rozgłośnia Pomorska nadaje audycję poświęconą ORP „Iskrze", na której pokładzie podchorążowie Marynarki Wojennej odbywają podróż ćwiczebną. Rozmowę z „Iskrą" przeprowadzi Stanisław Zadrożny, o godz. 22,05.

PRZETARG

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu ogłasza przetarg nieograniczony

na dzień 11 października 1938 r.

6000 kg odlewów stalowych w/g specyfikacji i model DOKP.

Ceny w ofercie należy podać za odlewy o wadze:

1) do 5 kg
2) od 5 do 10 kg
3) od 10 do 15 kg
4) od 15 do 25 kg
5) od 25 do 50 kg
6) od 50 do 300 kg
7) powyżej 300 kg

Dostawa partiami na każdorazowe żądanie Głównego Magazynu w czasie do 30. IX. 1939 r.

Oferty należy składać do godz. 11-tej wyżej wyznaczonego dnia, do skrzynki znajdującej się w holu gmachu Dyrekcji, lub też przesłać pocztą do Wydziału Zasobów D. O. K. P. w Toruniu.

Oferty nadesłane pocztą po upływie wyżej oznaczonego terminu będą uważane za spóźnione.

Otwarcie ofert odbędzie się 11. X. 38 r., o godz. 11-tej. Do oferty należy dołączyć pokwitowanie kasy na złożone wadium w wysokości 3% oferowanego materiału.

Ważność oferty zastrzega się do dnia 15. XII. 38 r. W ofercie należy podać cenę stałą, w złotych franco stacja załadowania P. K. P. (podać nazwę stacji) z opakowaniem oraz najkrótszy termin dostawy.

Oferty powinny być złożone zgodnie z postanowieniem Rozp. Rady Ministrów z dnia 29. I. 37 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 13/37 poz. 92).

Bliższych informacji udziela, oraz wydaje lub wysyła warunki dostawy Wydział Zasobów pokój 436 w Toruniu.

Zl. 1620/IX. (10717

PRZETARG. Zarząd Miejski w Grudziądzu ogłasza niniejszym przetarg publiczny na wykonanie robót złączonych z budową domków robotniczych przy ul. Łyskowskiego. Bliższych informacji udziela się w Zarządzie Miejskim pokój 224 gdzie również można otrzymać warunki techniczne, przetargowe oraz ślepe kosztorysy za opłatą 2,— zł od sztuki. Oferty na przepisowych drukach z napisem: **„Oferta na budowę domków robotniczych"** składać należy w Zarządzie Miejskim pokój 220 do dnia 24 września 1938 r. godz. 12-tej, a otwarcie tychże nastąpi o godz. 12,15 w obecności ewtl. przybyłych oferentów. Do oferty należy załączyć kwit na złożone w Głównej Kasie Miejskiej wadium w wysokości 3% oferowanej sumy. Oferty bez wadium jak również złożone po terminie nie będą rozpatrywane. Złożone oferty winny odpowiadać przepisom o dostawach i robotach (Dz. U. R. nr. 13/37, poz. 92). Zarząd Miejski zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta wzgl. nieprzyjęcia żadnej oferty, jak również prawo swobodnego zmniejszenia wzgl. zwiększenia ilości robót.

Grudziądz, dnia 15 września 1938 r. (5397

(—) Prezydent Miasta.

WYDZIAŁ POWIATOWY W STAROGARDZIE

ogłasza

KONKURS

na stanowisko

kontrolera sanitarnego

Warunki:

1. Obywatelstwo polskie.
2. Nieprzekroczony 40 rok życia.
3. Wykształcenie średnie i ukończony kurs dla kontrolerów sanitarnych i żywnościowych w Państwowej Szkole Higieny w Warszawie.
4. Ewentualna praktyka samorządowa.

Wynagrodzenie 150,— zł oraz ryczałt na rozjazdy 75,— zł miesięcznie. Stanowisko jest do objęcia od 15-go października 1938 r.

Podania z uwierzytelnionymi odpisami dokumentów, świadectw i życiorysem należy nadsyłać do Wydziału Powiatowego w Starogardzie do dnia 30-go września 1938 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego:

w z.: (—) **Wiktor,** wicestarosta.

Zl. 666/SK/38. (10713

OGŁOSZENIA:
wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej . . . . . . 0,20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . 1,00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie . . . . . . 0,80 zł
w tekście na dalszych stronach . . . . 0,50 zł
Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. zniżki.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tym jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:
Z doręczaniem przy pomocy poczty wyd. K. z dodatkami książkowymi . . . . . zł 3,10 miesięcznie
Z odbiorem w administracji z dodatkami książkowymi 2,90 „
Bez dodatków książkowych z doręczaniem przez pocztę 2,20 „
Z odbiorem w administracji . . . . . . 2,00 „
Gazeta Gdańska w Gdańsku: ceny jak powyżej — tylko w guldenach gdańskich.
Zagranicą . . . . 4,00 „
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, Administracja nie odpowiada za dostarczenie pisma.

UWAGI:
Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20 proc. nadwyżka. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowym ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor naczelny: JAN DRZEWIECKI.
Redaktor odpowiedzialny: Jan Plażewski w Toruniu, ul. Mickiewicza 133.
Redaktor odpowiedzialny „Gazety Gdańskiej": Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p.
Wydawca: NARODOWA SPÓŁKA WYDAWNICZA, Sp. z o. o.
Czcionkami Drukarni Józef Karol Kuszel w Toruniu.
Adres redakcji i administracji: Toruń, ul. Bydgoska 56. Tel. 29-70, 29-90. Konto P. K. O. nr. 203-141.

Latający bracia

Historia lotnictwa cytuje wiele przykładów, świadczących, że zamiłowanie do latania w niektórych rodzinach było — jeśli tak się wyrazić można — dziedziczne.

Jak wiadomo, twórcą nowoczesnego lotnictwa w dziedzinie baloniarstwa był Józef Michał Montgolfier (1740—1810), który dokonał pierwszych prób z balonem kulistym i był pionierem w dziedzinie lotnictwa balonowego oraz autorem wielu traktatów naukowych. Józef-Michał miał młodszego brata, Jakóba Stefana Montgolfier (1745—1799), który również zasłużył się dobrze światowemu lotnictwu i dokonywał wielu wzlotów ze słynnym Pilâtre de Rozières.

Nieco późniejszym od nich był Franciszek Blanchard, twórca nowoczesnej poczty lotniczej, który po raz pierwszy przewiózł balonem listy z Filadelfii do New Jersey. Siostra Franciszka, Zofia Blanchard była również zapaloną miłośniczką sportu balonowego i zginęła w czasie jednego ze wzlotów w Paryżu.

Gaston Tissandier (1843—1899) dokonał pierwszego swego przelotu na aparacie „Zenith" nad Pas de Calais w roku 1875. W czasie oblężenia Paryża przez Prusaków w roku 1870 latał nad miastem brat jego, Albert. Obaj wynaleźli nowy typ aerostatu. Słynny lotnik niemiecki, Otto Lilienthal (1848—1896), twórca nowoczesnego szybownictwa, dokonywał skoków na skrzydłach własnej konstrukcji i zabił się w czasie dwutysięcznego startu. Brat Ottona, Gustaw, również odznaczył się na polu rozwoju lotnictwa.

W dziejach nowoczesnego lotnictwa jedno z czołowych miejsc zajmują bracia Wright; starszy, Wilbur (1867—1912) był zamiłowanym kolarzem i zdobył nawet Prix Michelin w r. 1908. Młodszy, Orville, urodzony w roku 1871, wespół z bratem prowadził przez jakiś czas fabrykę rowerów, a później obaj wzięli się do fabrykacji „maszyn latających". Pierwsze ich wyczyny lotnicze miały miejsce w r. 1912. Gabriel Voisin (ur. w 1800 r.) ma brata, z którym razem stworzyli wr. 1906 aparat na płozach, prototyp dzisiejszego hydroplanu.

Tradycję „rodzinnego" zamiłowania do lotnictwa podtrzymują trzej bracia Farman, Francuzi pochodzenia angielskiego; najstarszy z nich, Dick (ur. 1872 r.) jest z zawodu inżynierem elektrykiem, dyrektorem warsztatów lotniczych w Bilancourt. Słynny „Goliath-Farman" jest jego wynalazkiem. Młodszy brat jego, Henry (urodzony 1874 r.) słynął początkowo jako rekordzista rowerowy. W roku 1908 dokonał pierwszego lotu na aparacie własnej konstrukcji w Issyles-Moulineaux. Zamiłowania Henryka Farmana przeszły od roweru do lotnictwa przez jeszcze jedną dziedzinę, mianowicie automobilizm, gdzie również dokonał szeregu wynalazków i ulepszeń. Pierwszy rekord długości lotu pobił Henry Farman na trasie Chalons—Reims. Najmłodszy z braci Farman, Maurice, dokonał wielu wynalazków w dziedzinie lotnictwa; jako konstruktorzy, bracia Farman oddali nieocenione usługi lotnictwu francuskiemu w czasie wielkiej wojny.

Jeden z najbardziej popularnych pionierów lotnictwa stratosferycznego, prof. August Piccard, ma brata, Jana, który również jest zamiłowanym lotnikiem stratosferycznym i odbył w r. 1934 lot do stratosfery wraz ze swą żoną, osiągając 17.670 mtr.

Nakoniec jedna para polskich braci-lotników, to Stanisław i Józef Lewoniewscy. Młodszy zginął jako polski pilot w czasie raidu nad Syberią, starszy był jednym z zasłużonych pionierów lotnictwa sowieckiego. Aczkolwiek rozdzieliły ich poglądy i granice fizyczne, obaj pozostali wierni idei uskrzydlenia ludzkości i obu złączyła śmierć lotnicza.

A. B.

2 kilo złota i 713 diamentów za bezcen

B. Negus wyzbywa się swej korony

Mieszkańcy jednej z dzielnic Londynu, Harrowgate mają w tych dniach takie widowisko, jak nigdy.

Na wystawie jednego ze sklepów jubilerskich, znajdującego się w tej dzielnicy, można oglądać koronę cesarską pod którą widnieje napis: „Korona Negusa, b. cesarza Abisynii". Cena korony wynosi, jak na tak wielki zabytek historyczny, niewiele, bo 500 funtów szterlingów (13.000 zł.). Poza tym jubiler wystawia gwarancję, że korona ta jest naprawdę koroną zdetronizowanego cesarza Abisynii, waży ona ponad 2 kilo.

Korona ta ma wygląd bardzo ładny, zrobiona jest ze złota i wysadzona diamentami, których jest aż 713. Cena ta jest tak zdumiewająco niska, że złośliwi kwestionują prawdziwość diamentów, uważając je za bezwartościowe szkiełka.

Liczni mieszkańcy Londynu przyjeżdżają przed sklep jubilerski i przypatrując się koronie plotkują na temat zdetronizowanego monarchy. Mówią, że już jest widocznie bardzo źle z Negusem, jeżeli sprzedaje swoją koronę, pomijając już to, że nie ma widać nadziei na odzyskanie władzy, jeżeli pozbywa się głównego symbolu cesarskiego.

„Duchy" kazały mu zamordować

Ponurego i zagadkowego morderstwa dokonano w małej wiosce węgierskiej Kistarosa, w pobliżu Budapesztu. 63-letni urzędnik Michael Balazea zamordował swoją żonę, co przez długi czas nie wyszło na jaw, bowiem tłómaczył on swoim sąsiadom i znajomym, że jego żona wyjechała na dłuższą kurację. Gdy jednak „z kuracji" nie powracała do wioski przez dłuższy czas, żandarmeria powzięła podejrzenia i wykryła, że Balazea zamordował swoją żonę. Balazea, który zajmuje się spirytyzmem, tłómaczy się, że duchy kazały mu zamordować żonę. Dom jego wygląda bardzo tajemniczo, bowiem znajduje się w słabo zamieszkałej części wioski i jest otoczony wysokim murem, zbudowanym podobno w tym celu, jak oświadczył „mistrz nauk tajemnych", by duchy nie czuły się niczym skrępowane, podczas przychodzenia z zaświatów na seans.

Syn Roosevelta — księgowym

Najmłodszy syn prezydenta Stanów Zjednoczonych, który w połowie czerwca bieżącego roku ożenił się z panną Anne Lindsay Clark, ukończył przed niedawnym czasem podróż poślubną. Po powrocie z podróży młody Roosevelt złożył ofertę na praktykę do jednego z wielkich domów towarowych w Bostonie i został przyjęty w charakterze kandydata na buchaltera z pensją 18 dolarów tygodniowo.

Dzienniki niezmiernie ubolewają nad tym, że młody, obiecujący i lubiany przez Amerykan młodzieniec będzie zarabiał tak mało. Na to oświadcza, że wystarcza mu to na razie znakomicie, zwłaszcza, że pomaga mu ojciec, przesyłając co miesiąc 100 dolarów.

5.400 ludzi rodzi się na ziemi w ciągu godziny

Brytyjski urząd statystyczny ogłosił ostatnio ciekawą statystykę. Obliczył on, co dzieje się na kuli ziemskiej w ciągu jednej godziny. Okazuje się, że rodzi się 5.400 ludzi, podczas gdy umiera tylko 4.600. W ciągu tej samej godziny sędziowie całej kuli ziemskiej skazują 198.000 przestępców i delikwentów. Mieszkańcy ziemi spożywają na godzinę: 25 milionów kilogramów kartofli, 10 milionów kilogramów jarzyn, 3 i pół miliona kg. mięsa, 3 miliony jajek, 3 miliony ryb, 30 milionów kg. cukru. W tym samym czasie fabrykuje się 180.000 ton cygar i papierosów, buduje się 7.500 nowych samochodów, wysyła 115.000 telegramów i ponad miliard listów i kart pocztowych.

Armata wypożyczana na czas wojny

W północno-zachodnich Indiach grozi nowy wybuch wojny między chanem Khrau i chanem Nawagai, którzy od szeregu lat toczą ze sobą wojny co roku, przy czym przeważnie z góry wiadomo, którego dnia rozpoczną się walki i kiedy się skończą. Obaj potentaci muzułmańscy posiadają tylko stare strzelby, a w całym kraju istnieje tylko... jedna armata, która jest własnością chana Halimzai, najbliższego sąsiada dwu wojowniczych władców. Na początku każdej wojny właściciel armaty wynajmuje ją na czas trwania walk temu z walczących, który w danym roku może więcej zapłacić.

Andrzej Soutar

Tajemnicze drogi

Autoryzowany przekład Apolonii Drzewieckiej

10)

Głośno pytał: — Co pan myśli o zaginięciu portfelu z brylantami?

— Nie wiem, co o tym sądzić — odparł Deveraux. Zastałem Carisbrooka w pokoju z rewolwerem w ręku, zamordowanego zaś na łóżku oraz otwartą kasę. Wydaje się to śmiesznie proste, ale jak pan sędzia twierdzi, nigdy nic nie wiadomo napewno.

— Czy ja to mówiłem? Sędzia spoglądał na Deverauxa badawczo. — Nie chce mi się jakoś wierzyć, że Carisbrook może być wmieszany w tą aferę.

— Jakto, a rewolwer?!

— Tak, tak — mówił Cringle, — ale słyszał pan już chyba, że rewolwer jest własnością p. Merrimana? Jego nazwisko wyryte jest na rękojeści.

Deveraux wyraźnie się zmieszał ale szybko się opanował:

— Może rewolwer ukryty był w kasie. Morderca wpadł do pokoju, złapał rewolwer i rzucił się na Merrimana. Krótkie szamotanie, strzał i koniec!

— Świetnie — rzekł Cringle. — Nie mógł by pan lepiej tego opisać, nawet gdyby pan sam to zrobił. Proszę mi wybaczyć ten żart.

Deveraux rozchmurzył się. Uśmiechał się razem z sędzią. Jednakże zapytywał się w duchu, do czego ten stary dziad zdąża?

— Oczywiście — powiedział z udaną litością, przeszłość Carisbrooka pogrąża go w straszliwy sposób.

— Tak — rzekł Cringle. Muszę też pamiętać o tym, że sam go sądziłem. Co za szalony zbieg okoliczności! Stawia mnie to w dość kłopotliwej sytuacji.

Deveraux zapalił cygaro. Przyglądał się pasemkom dymu.

— Czuję, że wszyscy powinniśmy być wdzięczni panu sędziemu za jego obecność tutaj — powiedział. Specjalnie ja.

— Dlaczego? — spytał sędzia ostro.

— No, bo gdyby nie pan, sam musiałbym przejąć wszystkie obowiązki — w kierowaniu tą sprawą.

Stary Cringle zmarszczył czoło. Gdyby Deveraux nie był taki zajęty własnymi myślami, zastanowił by się napewno dlaczego stary przeskakuje z tematu na temat, kręcąc, mędrkując, i wracając ciągle do początku.

— Mam wrażenie, że mój przyjaciel zostawił ogromną fortunę.

— Tak — powiedział Deveraux.

— A Carisbrook miał się żenić z jego córką!

— To jest właśnie zdumiewające, bo jeżeli Carisbrook miał korzystać z majątku...

— Tak — rzekł sędzia cichym głosem. Znam treść testamentu. Majątek jest równo podzielony pomiędzy Patrycją, a człowieka, którego poślubi.

Deveraux nachylił się, podniecony.

— Czy Carisbrook wymieniony jest imiennie? — zapytał.

— Tak i nie — odrzekł sędzia. Biedny Merriman był całkiem pewny, że tych dwoje się pobierze — ale testament jest tak spisany, że gdyby coś się stało i Patrycja miała by się rozmyślić, druga połowa majątku przechodzi automatycznie do człowieka, którego sobie sama wybierze na męża.

— Dziwny testament — powiedział Deveraux.

— Merriman był nadzwyczajnym człowiekiem — powiedział sędzia. Przepraszam pana na chwilę ale pójdę zobaczyć, co się dzieje z nieszczęśliwym dzieckiem. Proszę jednak pamiętać, że przyrzekł pan zostać tu ze mną do jutra. Polegam na pańskiej pomocy w tej smutnej historii. Mówiąc między nami, ci ludzie ze Scotland Yardu, nie grzesza zbytnia inteligencja.

Deveraux pukał palcami o poręcz fotelu. Stary zaczął działać mu na nerwy.

ROZDZIAŁ VI.

Sędzia odszukał Patrycję w jej przytulnym pokoiku, który znajdował się na najwyższym piętrze domu. Powoli uspakajała się: jakaś dziwna siła w nią wstąpiła. Pomimo, że rozpieszczał ją bardzo ojciec, jednakże należała do odważnego typu kobiet, który potrafi stawić czoła niebezpieczeństw.u.

— Hallo — wołał sędzia, mrugając wesoło oczami. Trzeba dziewczynę wyrwać z żałobnego nastroju — pomyślał. Cóż jej przyjdzie z tego jeżeli będę razem z nią płakał. — Nikt nie potrafił mi powiedzieć gdzie się schowałaś, więc sam cię odszukałem. Spójrz mi w oczy. Brawo, zuch dziewczyna! Nie ma sensu rozpaczać. Sądzę, że ojciec twój byłby z ciebie zadowolony. Zostanę tu z tobą dopóki się wszystko nie wyjaśni.

Dotknęła jego ręki, którą oparł o jej ramię.

— A może to sen? — pytała patetycznie. Nie mogę — nie mogę w to uwierzyć.

— Życie jest snem moje dziecko — powiedział staruszek, siadając naprzeciw niej.

— Patrycjo, kochanie, musimy wspólnie rozwiązać tę tajemnicę. Będę mógł dużo zrobić, ale bez twej pomocy właściwie nic. Musimy przyjąć na siebie cały ciężar tej sprawy.

— Martwię się okropnie Johnem — powiedziała drżącymi ustami. Gdzie on jest?

— Gdzieś na dole — rzekł sędzia. Chcę się z nim rozmówić porządnie, ale w tej chwili jest za dużo ludzi w domu.

— Pan chyba nie sądzi, że to on zrobił?

— A ty?

— Nie! Nigdy w to nie uwierzę.

Stary Cringle splótł ręce i wpatrzył się w nią surowym, przenikliwym wzrokiem, z którego słynął w sądzie.

— Posłuchaj mnie dziecko. Zadam ci jedno lub dwa pytania. Jeżeli będziesz uważała, że są niewłaściwe, przypomnij sobie, że byłem najlepszym przyjacielem twego ojca i dążę naprawdę do odszukania osobnika, który odebrał mu życie... Kochasz Carisbrooka?

(Ciąg dalszy nastąpi)